

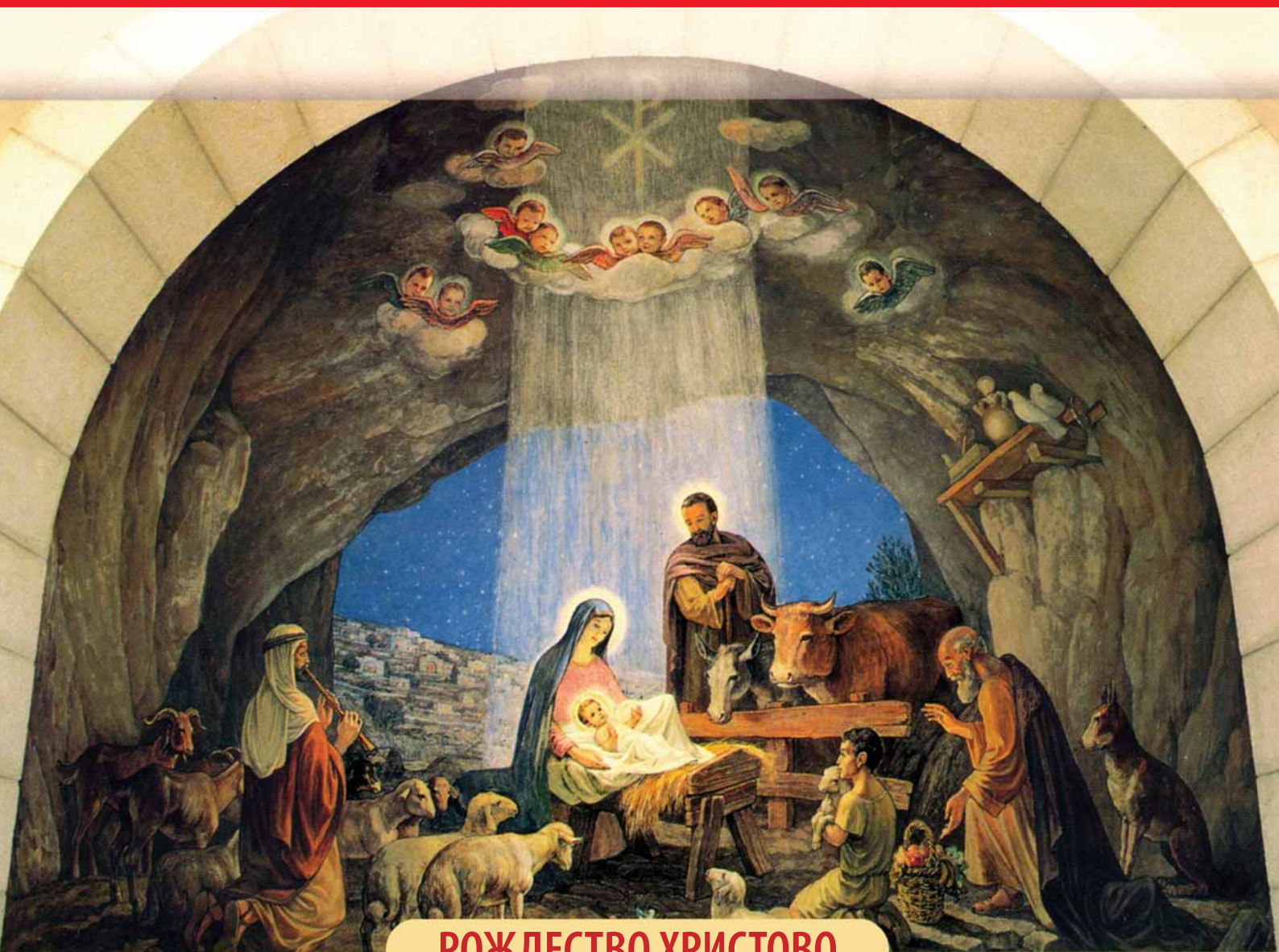
МАКЕДОНСКИ ГЛАС

Година XIX 2011.
НОЕМВРИ – ДЕКЕМВРИ
STUDENI – PROSINAC
ЦЕНА 5 кн

БРОЈ

74

ISSN 1333-7769

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

**СРЕЌНА НОВА 2012 ГОДИНА
И БЛАГОСЛОВЕН БОЖИК**

ACEROLA ALKALOID®

DODATAK PREHRANI

tablete
za žvakanje

Prirodan vitamin C

- ✓ Prirodan izvor zdravlja
- ✓ Jača imunitet
- ✓ Snažan antioksidant
- ✓ Ugodnog okusa jagode i naranče
- ✓ Ne sadrži šećer

Prije upotrebe pažljivo pročitati uputu.

ALKALOID
SKOPJE
Health above all
www.alkaloid.com.mk

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА
ЗАЕДНИЦАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:

МАРИНА АПОСТОЛОВСКА-ВУЈАКЛИЈА

Заменик на главната и одговорна уредничка:

ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Лектура: Марија Георгиева-Петрик

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Огнен Бојациски

Јагода Тренеска Цветичанин

Борјана Прошев-Оливер

Редакција:

Елизабета Петровска - Загреб

Јулијана Младеновска Тешија - Осиек

Ива Чрњар - Риека

Мирјана Мајик - Задар

Милена Георгиевска - Сплит

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH posredstvom Savjeta za nacionalne manjine pri Vladi RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ 2340009-1100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr

За издавачот: Ангел Митревски

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

На насловната страница:

Јаслите во Витлаеџ

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

Збор на уредничката

Riječ urednice

Зад нас е уште една година. Слободно можам да речам дека беше добра, ама посакувам новата 2012 да биде уште подобра.

Зад нас е јубилејната дваесетгодишнина на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, која на достоинствен начин беше одбележана во Осиек. Многу манифестации на македонските културни друштва се одржаа на овие простори, кои побудија интерес не само кај Македонците, туку и кај нивните роднини и пријатели Хрвати. Беше тука и издавањето на неколку нови книги од членови на Заедницата. А добивме и ново училиште со дополнителна настава на македонски јазик во Вуковар. На парламентарните избори не добивме македонски пратеник во Хрватскиот сабор, но гласавме “ЗА” приклучувањето во Европската унија, со надеж дека и понатаму како малцинство ќе ги имаме привилегиите на хрватската држава. И така натаму.

На сите читатели на “Македонски глас” и членови на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, Редакцијата им посакува уште една успешна година со желба во оваа да направиме уште поквалитетни претставувања, манифестации, нови книги и да се почитуваме меѓусебно.

Марина Апостоловска – Вујаклија

ИЗВИНУВАЊЕ

Во “Македонски глас” број 73, несакано се поткраде една грешка. Имено, по повод хуманитарниот концерт на Македонско-хрватското здружение за промовирање на културните вредности и врски “Спектрум”, под наслов “Деца за децата и насмевка на нивните лица”, одржан на 24 септември 2011 година во Загреб, беа напишани погрешни податоци за организаторите. Точно е дека концертот го организираше здружението “Спектрум” со помош на Град Загреб и неколку спонзори.

За погрешката им се извинуваме на нашите читатели и на претседателката на “Спектрум”, г-ѓа Славица Коретик.

Од Редакцијата на “Македонски глас”

Ангел Митревски НЕМА ДА СЕ КАНДИДИРАМ ЗА ПРЕТСЕДАТЕЛ, ГО ПРЕПУШТАМ МЕСТОТО НА ПОМЛАДИТЕ КОИ ИМААТ НОВИ ИДЕИ

Моеото заминување од функцијата претседател на ЗМРХ не значи тргнување од политичкиот и културниот живот на Македонците во РХ

Ангел Митревски, претседател на Заедницата на Македонците во РХ, член на Владиноот совет за национални малцинства на РХ и претседател на МКД “Македонија” од Сплит, во април заминува од челната позиција на ЗМРХ. Поразговаравме за она што е постигнато во изминатите шест години, за предизвиците пред кои стојат Македонците, за изгубените шанси и придобивките, но и за новите можности.

Веќе два мандата сте на чело на Заедницата на Македонците во РХ. Во овој период многу ангажман и активности од Ваша страна. Задоволен ли сте од она што е постигнато за ЗМРХ?

Можам да речам дека доста сум задоволен од постигнатото во овие шест години. Секогаш може да се рече дека можело да се направи повеќе. Во 2006 година го наследив половина од мандатот на мојата претходничка и тогаш беше евидентно едно разидување на македонските друштва, па беше потребно за почеток да се направи нивна консолидација. Така, во првите две години беше потребно да се сочува единството на ЗМРХ. Најдовме на ситуација каде некои друштва имаа организациски проблеми, други пак, имаа финансиски проблеми, некаде се забележуваше незадоволство, па се појавуваа и идеи за формирање на паралелни друштва. Се обидовме да го избегнеме тој тренд.

Да ги издвоиме позначајните проекти и активности остварени во изминатиот период.

Успевме да ги искористиме сите права кои ни ги даде РХ (со Уставниот закон за правата на малцинствата и со Законот за образование на јазикот на националните малцинства) и да отвориме шест училишта на македонски јазик. Во Загреб веќе

беше отворено кога јас дојдов во Заедницата, а потоа ги отворивме во Пула, Ријека, Сплит, Осиек и еве најновото во Вуковар, каде има преку 100 деца кои го изучуваат македонскиот јазик по модел Ц. Овие деца се вклопени во образовниот систем на РХ, учениците добиваат оценка како странски јазик и со влегувањето на Хрватска во ЕУ автоматски македонскиот јазик, независно од тоа како ќе биде прифатена Македонија како ФИРОМ или како РМ, македонскиот јазик веќе на мала врата е влезен во ЕУ. Ако Хрватска го признава македонскиот јазик во образовниот систем, тој влегува како таков и во ЕУ. Она што за нас е особено значајно е што успеавме да реализираме еден проект, кој верувам дека е единствен од нашата дијаспора, а тоа е Летното училиште на Шолта, каде секоја година околу сто деца се запознаваат и го изучуваат јазикот на нивните предци. Таму доаѓаат не само помладите членови на Македонците во РХ, туку и припадници Македонци од државите кои се во опкружувањето на РМ, од Бугарија, Албанија, Србија, БиХ..., а веќе петта година го работиме во соработка со македонската Влада. Неостварена желба ни е и Македончињата од Грција да ги донесеме на Шолта. Се надеваме дека за скоро време и тоа ќе се случи. Имаме и Училиште за возрастни во Сплит, каде се пријавија Хрвати од Далмација, потоа Словенци да го изучуваат македонскиот јазик. Ако тие го прифаќаат да го изучуваат нашиот јазик, ние навистина можеме да чувствуваме дека одлично сме прифатени во Хрватска.

Треба да се нагласат и проектите со радио емисиите на македонски јазик. “Македонски минути” во Сплит (секој вторник од 9,30 до 10,00 ч.) и “Македонска ура” во Задар, еднаш неделно ги информираат сите членови на македонските друштва, но и останатите слушатели за сè што се случува во РХ врзано за Македонците, но регистрираат и значајни информации од Македонија. Се прават напори за започнување на радио емисии на македонски јазик во Осиек, Ријека и Загреб.

Исто така, вредно е да се споменат бројните предавања, концерти, изложби, тетараски претстави, а капитално е да се издвои издавањето на репринтот на “Бели Мугри” од Кочо Рацин во 2009 година. Ставивме и нова биста на К. Рацин во Самобор. Овој проект доста одекна и во Македонија и во Хрватска, бидејќи незнаејќи направивме нешто што не беше направено последните 70 години.

Доста е развиена и издавачката дејност во ЗМРХ. Какви изданија издавате?

ЗМРХ има свое списание, тоа е “Македонски глас”, кој почна да излегува пред 19 години. Прво из-

легуваше секои три месеци, а потоа секои два месеци како што сега се објавува. Зголемен е и бројот на станиците и веќе прерасна во модерно и сериозно списание каде се објавуваат интересни интервјуа, информации за активностите на друштвата и вести врзани за нашата татковина РМ. По електронски пат се доставува на македонските друштва од Албанија, Србија, БиХ, а го испраќаме и во РМ. Исто така, издаваме и книги и тоа по три-четири секоја година, дела на наши припадници на македонското национално малцинство во Хрватска.

Голем поборник сте за остварување на законските права на македонското национално малцинство во како што ја нарекуваат “нивната втора татковина – РХ”. Колку Хрватска во овој сегмент од нејзиното функционирање како држава ги исполнува своите обврски кон националните малцинства?

РХ сите позитивни законски норми што ги има поставено како правен основ ги има поставено на доста високо ниво за правата на малцинствата. Во колкав процент се искористуваат зависи од секое малцинство посебно. Ние Македонците во РХ навистина сме перцепирани како граѓани кои се да речеме од прв ред, а не во некаква дискриминирана положба, позитивно сме примени од сите сограѓани, не само од власта, туку и од обичните луѓе. Има позитивна перцепција за Македонците, како луѓе чесни во својата работа, дружељубиви, добронамерни и весели луѓе. Можеби понекогаш се појавувале поединечни случаи, но тие не се правило. РХ ги извршува сите свои обврски кон своите малцинства, вклучувајќи ги и Македонците. Со оглед на ситуацијата со светската криза средствата што се одвојуваат за македонското национално малцинство не се мали, околу 100 илјади евра кон ЗМРХ, но РХ одвојува средства и за советите на регионално и локално ниво, како и средства за работа на МПЦ во РХ. Така да таа бројка е поголема, со што можеме да бидеме задоволни, бидејќи ни се овозможува да го задржиме македонскиот национален идентитет и култура во Хрватска, да успееме да се прилагодиме во овој систем, но да не се асимилираме, туку да го задржиме она македонското што го носиме во себе.

Вие сте и член на Владиноот совет за национални малцинства на РХ. Колку како Македонец таму можете да ги влечете конците кон подобрување на положбата на Македонците?

Советот е пред сè како некоја Влада на националните малцинства: сите средства што ги дава за националните малцинства се распределуваат според

проектите независно од хрватската Влада. Ние сами меѓу себе 19-мина ги распределуваме средствата според проектите што ги поднесува секоје малцинство. Нормално, како Македонец, можам да укажам на нашите друштва на кој начин да направат поквалитетни проекти, на кој начин ќе ги поднесат извештаите за веќе одобрени средства и како да се искористат другите пари, кои не се распределуваат по клуч, туку по бројот на проектите и по квалитетното извршување. На тој начин, и по звршувањето на мојот мандат како претседател на ЗМРХ ќе можам како член на Советот да им помогнам на моите наследници поквалитетно да ги изработуваат проектите.

Каква е соработката со хрватските институции?

Вклучувајќи ги сите министерства, од образование и спорт, надворешни работи, култура, досега не сме имале никакви проблеми. Сме конкурирале и за други проекти кои не се финансираат од средствата на Советот, на пр. Училиштето на Шолта, а и др. проекти, и соработката со хрватските институции е навистина на доста високо ниво.

Дали лично чувствувате дека Македонија доволно ги препознава и цени евидентните резултати што ги постигнува македонската дијаспора во негувањето на културните, политичките, јазичните и други врски?

За жал, ми се чини дека Македонија сепак не го препознава она што се работи овде. За она што го работиме со помош на средствата од Владата на РХ, до пред 3 години додека најстариот македонски дневен весник “Нова Македонија” не доби постојан дописник од Хрватска, ни македонската јавност не беше доволно информирана. Во последниве години благодареејќи на дописникот Сашо Георгиевски, македонската јавност е информирана за сето она што го работат Македонците во Хрватска. Самата Влада на РМ, преку својот отсек во МНР, порано беше Координативно тело за иселеници, па Сектор за дијаспора, а сега е во рамките на конзуларен дел, што значи на сè понизок ниво, имам впечаток дека дијаспората што се наоѓа во опкружувањето на РМ, значи и Македонците во Хрватска, се спуштаат на сè понизок ниво. Она што се работи овде не е доволно валоризирано во Македонија. Не очекуваме да ни креваат споменици и даваат некакви признанија, но очекуваме да го признаат она што се работи овде, дека е работено на вистински начин со еден ентузијазам и желба да се задржи она македонското. Со малку повеќе добра волја и со малку дополнителни средства ќе можат да се направат многу работи кои ќе бидат битни во зачувувањето на македонското национално малцинство во РХ.

Во последните 2-3 години откако е етаблирано дописништво на “Нова Македонија” блиску соработувате и со дописникот и со раководството. Како ја оценувате таа димензија на богата активност на организационите единици на ЗМРХ со “Нова Македонија”?

Можам да речам дека доста сум задоволен со постигнатото за овие шест години

Доколку направиш милион работи, а од нив 999.999 не се забележат некаде, не се пренесат и запишат, по одредено време ќе дојдеш во ситуација да се прашаш дали воопшто нешто имаш направено. Во оној момент кога “Нова Македонија” се влучи во една доста интензивна соработка со ЗМРХ, можеме да кажеме дека имаме еден период каде е архивирано сè она што е направено во РХ. Презадоволни сме од соработката со “Нова Македонија” и со поддршката што ни ја дава, вклучувајќи ги и оние акции како што се праќање на весници за друштвата. Без оглед на интернетот, ние во Хрватска имаме македонска популација која е повозрасна и не користи интернет, така да весниците што ни ги праќа “Нова Македонија” во сите друштва кај членовите одекна позитивно, а и донациите што ги добивме (Речници на македонски јазик) се исто така значајна работа. Традиционалната свечена академија на “Нова Македонија” која се одржува секоја година во мај во Сплит е настан кој веќе и Градот и Жупанијата го препознаваат, што е голем успех. Покровителството што “Нова Македонија” го дава на разни трибини, конгреси, семинари, значат многу. На тој начин и на хрватската јавност и ставаме до знаење дека сепак некој од Македонија се грижи за она што се работи во РХ.

Ќе се кандидирате ли повторно за претседател на ЗМРХ?

Веќе најавив на седницата на Управниот одбор на ЗМРХ дека немам намера да го продолжам својот мандат како претседател. Мислам дека за овие шест години доста дадов од себе и сега е време да оставиме на помладите луѓе со понови идеи и нови сили да направат еден чекор повеќе од она што ние го направивме. Мислам дека поставивме еден ниво кој ќе овозможи на мојот наследник да продолжи од еден чекор понапред. Во тоа време Хрватска ќе биде во ЕУ, па ќе мора доста работи да

се прилагодат во таа насока. Моето заминување од функцијата претседател на ЗМРХ не значи тргнување од политичкиот и културниот живот на Македонците во РХ. Останувам како член во Советот на Владата на РХ за националните малцинства уште 4 години и мислам дека би можел на мојот наследник да му укажам на подобро подготвување прокети доколку тоа од мене се побара.

Што би порачале на Вашиот наследник?

Ќе мора да направи добар избор на соработници, да постави нови видици и многу да работи. Доколку некој очекува дека функцијата претседател ќе му донесе само права, тогаш тој се лаже. Таа бара многу обрски.

Милена Гоергиевска

Неуспех е на Македонците што немаат свој претставник во хрватскиот Парламент

Уште еден предизвик за Вас беше кандидирањето за пратеник во хрватскиот Парламент од листата на малцинствата на последните парламентарни избори во декември. Не ги добивте потребните гласови, дали можеби тоа малку Ве разочара или очекувавте таков исход со оглед на тоа како стојат работите со бројноста на малцинствата во РХ и начинот на избирање на нивни претставник?

Не сум изненаден од она што се случи. Мислев дека за овие 4 години успеавме да направиме доста за осветувањето на Македонците во РХ на национален план. Се трудевме да го подигнеме чувството на Македонците дека се Македонци, дека се малцинство, но дека не треба да бидат заплашени во РХ. За жал, се разочарав овде во некои работи. Изгледа самите наши Македонци не се свесни за тоа колку можат да бидат јаки, доколку се сплотени во една цел. Имав ситуација да наши Македонци коментираат зошто да гласаме за Македонец кога можеме за СДП, која е јака партија. Јас само би ги прашал нив, дали можеби СДП или ХДЗ ќе направат повеќе за нив, или доколку имаат свој македонски претставник во хрватскиот Парламент? А за тоа дали Македонец во догледно време ќе успее да влезе во Хрватскиот сабор, со досегашниот начин на бирање на пратеници – тешко, но теориски е можно. Сегашниот пратеник од малцинствата влезе со 1.600 гласови. Ние имаме околу 3.000 Македонци со право на глас, значи само доколку 54 отсто Македонци излезеа на изборите и гласаа за мене, јас ќе влезев во Парламентот. Лично не го сфаќам како неуспех, но од друга страна го сфаќам како неуспех на сите Македонци во РХ. Јас имав прилика да влезам во Парламентот на еден друг начин – партиски, но не сакав на тој начин, затоа што се знае што значи партиска стега, а што независен пратеник. Тогаш не си Македонец, туку си член на партијата.

КИРО ГЛИГОРОВ (1917-2012)

Во 95-тата година почина првиот претседател на независна Република Македонија, Кирил Глигоров. Беше најомилениот државник на сите Македонци, а ќе го паметиме по тоа што беше заслужен што Р. Македонија не беше опфатена од воениот виор на бившите југословенски републики. Затоа многумина ќе го паметат по неговиот говор во Обединетите нации каде се залагаше за името на Македонија, преживеаниот атентат во 1995-тата година, воспоставените дипломатски и трговски односи со многу земји и по тоа што стана најстариот претседател на една држава според Гинисовата книга на рекорди. И по неговата непрекорна меморија и убавиот збор за сите околу него.

Државните служби на Република Хрватска упатија телеграми со сочувство до семејството Глигоров, а поранешниот хрватски претседател Стјепан Месиќ изјави: „Ќе го паметам како еден од ретките политичари и државници од овие простори кој знаеше да ги препознае, застапува и брани интересите на својата нација, а да притоа не подлегне на екстремниот национализам. Благодарейќи на неговата мудра политика Република Македонија успеа да тргне по патот на независноста и да ги избегне војните што се случуваа во соседството.“

М. А. В.

Книга на жалоста во Амбасадата на Р. Македонија во Р. Хрватска

По повод смртта на првиот претседател на Република Македонија во Амбасадата на РМ во Загреб беше отворена книга на жалост. Во неа се потпишаа: претседателот на Република Хрватска, Иво Јосиповиќ, поранешниот претседател на РХ Стјепан Месиќ, министерката за надворешни и европски работи на РХ, д-р Весна Пусиќ, како и амбасадорите и претставниците на амбасадите во

Р. Хрватска: амбасадорот на САД во РХ Џејмс Фолеу, Албанија, Иран, Белгија, Индија, Австралија, Полска, Италија, Норвешка, Словенија, Украина, Србија, Португалија, Египет, Романија, Азербејџан, Иран, Финска, Косово, министерот советник во Амбасадата на Бразил, г-ѓа Мариса Барански, како и претседателот и претставникот на Советот на МНМ за Град Загреб, Томе Апостолски и Лазар Тошановски.

М. А. В.

Замина човекот со визија за самостојна Македонија – Комеморација за Кирил Глигоров во Сплит

Комеморација во Сплит

По повод смртта на првиот претседател на самостојна РМ, комеморација се одржа во просториите на МКД „Македонија“ од Сплит. Пред бројните почитувачи на ликот и делото на Глигоров, Македонци и Хрвати, пред претставниците на Градот Сплит и Сплитско-далматинската

жупанија, проштален говор одржа почесниот претседател на МКД „Македонија“, Владимир Апостолски, кој беше и близок пријател на поранешниот македонски претседател Кирил Глигоров.

Потсетувајќи на улогата што ја одигра првиот претседател на самостојна Македонија, Апостолски нагласи дека Глигоров целиот свој живот го посвети на Македонија и на македонскиот народ. „Со својата скромност и умешност тој знаеше како се организира држава и како се води држава. Тој е најзаслужен и за мирното раздружување на Македонија од СФРЈ. Со неговото дејствување во Република Македонија е воспоставена и една меѓунационална рамнотежа во функционирањето на државата“, истакна Апостолски.

Апостолски особено ја нагласи поддршката што претседателот Глигоров ја даваше на македонската дијаспора во Хрватска. Тој во неколку наврати бил во Загреб, Ријека, Пула, Сплит каде што остварил и средба со претставниците на македонското национално малцинство во Хрватска, каде се интересирал за активностите на Македонците во нивната втора татковина – Република Хрватска.

„Ќе го паметиме како посебен и искрен претседател, човек со визија и со планови да направи нешто перспективно за државата“, рече Апостолски во својот емотивен говор.

М. Георгиевска

Книга на жалост во Ријека

НОВО УЧИЛИШТЕ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК ВО ВУКОВАР

Вуковар: Во септември 2011 година, на иницијатива на Саша Атанасовски од Вуковар, инаку член на МКД “Браќа Миладиновци” и неговиот Управен одбор, а со поддршка од Друштвото, Заедницата на Македонците во Република Хрватска, нашата Амбасада во Загреб и Министерството за образование од Република Македонија, се отвори првото училиште по македонски јазик во Вуковар.

На распишаниот конкурс за учителка се пријави младата Весна Соколовска, маже-на Паниќ. Весна е дипломирана учителка по одделенска настава (македонски јазик) на Педагошкиот факултет во Скопје, инаку маже-на во Хрватска, во близина на Вуковар, каде што живее со сопругот и синчето Александар. Симпатичната Весна, иако ова не и е првото вработување во Хрватска, се радува што ќе ги учи децата македонски јазик. “Многу сум среќна што ја работам токму оваа работа за којашто сум учела, студирала, и тоа ме прави најсреќна. Ги сакам децата, тие се мојот свет и работата со нив ме исполнува најповеќе од сè!”, додава таа. Иако недостатокот на соодветни учебници и дефинирана програма по која би се спроведувала наставата по македонски јазик за децата во Хрватска се потешкотија, за Весна тоа не е и проблем. “Тука е колешката од соседниот Осиек која многу ми помогна, и секако, Саша”, вели таа со благодарна насмевка.

Наставата се одвива секоја среда во ОУ “Антун Бауер” благодарение на согласноста на директорот Јоза Михаљев, а одделението брои дури 13 деца! Иако на различна возраст, децата одлично ја прифатија учителката и наставата, и првите резултати се веќе тука: ја знаат азбуката, учат нови зборови, поврзуваат први реченици.

Училиштето започна со настава на 2 ноември, а свеченото отворање беше на 17 декември. На Весна и новите ученици им посакуваме добредојде во семејството училишта по македонски јазик и – голем успех!

J. T.

СМОТРА НА КУЛТУРНО ТВОРЕШТВО НА МАЛЦИНСТВОТА

Сплит: Веќе традиционално, по втор пат се одржа Смотрата на културното творештво на

малцинствата од овој хрватски град. Преку оваа манифестација, која наиде на поддршка од Градот Сплит и советите на македонското, словенското, бошњачкото, српското, унгарското и црногорското национално малцинство, на 16 декември во Театарот за млади, беа претставени секциите кои работат во рамките на националните друштва.

МКД “Македонија” од Сплит пред-полната сала со хорот, фолклорната група и оркестарот презентираше дел од македонското културно наследство. Беше изведен еден дел од богатиот репертоар на фолклорната група, а заедно со пејачката група на МКД “Македонија” на своите настапи добија аплаузи од воодушевената публиката со оригиналните изведби на македонски песни и ора. Тие редат забележителни успеси како во Хрватска, така и надвор од неа. Публиката овој пат беше сведок и на впечатливите изведби на оркестарот на МКД “Македонија”, а македонската песна и музика во Сплит има бројни обожаватели.

Смотрата како настан сè повеќе добива на тежина, бидејќи претставувањето на дел од творештвото што се негува овде во Хрватска од страна на секое национално малцинство претставува особено богатство и има свое посебно значење. Сплет од народни песни и игри изведоа и останатите национални малцинства на Сплит. Организаторите го одржаа зборот кога лани најавија дека Смотрата на културно творештво на националните малцинства на Град Сплит, на задоволство и на учесниците и на публиката, ќе прерасне во традиционална.

Инаку, во ноември, МКД “Македонија” со своите секции се претстави и на Смотрата во Бјеловар, каде одлично беше примено од публиката.

M. G.

ОДБЕЛЕЖАН ДЕНОТ НА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

Сплит: “Најшироко прифатена изјава за човековите права на светот е Општата декларација за човекови права. Нејзината главна порака е природената вредност на секое човечко суштество. Декларацијата во 1948 г. ја прифатија ОН и таа го содржи пописот на основните права на секој човек на светот без разлика на раса, боја на кожа, пол, јазик, вера, политичко и друго убедување, национална припадност...”, потсети на значењето на овој документ Ангел Митревски, член на Советот за национални малцинства при владата на РХ, на одбележувањето на Денот на човековите права во Сплит на 10 декември. Во ресторанот “Болеро” каде присуствуваа околу 400 припадници на националните малцинства и жители на градот Сплит и жупанијата, тој спомена уште една конвенција, која е исто така е значајна за националните малцинства, а тоа е “Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства”, чиј потписник е РХ, која според критериумите на односот кон малцин-

ствата веќе се најде во Европа. Заедничката цел беше апострофирана од сите присутни на настанот – соживот во демократска држава.

M. G.

ПОТПИШУВАЊЕ НА СПОГОДБА ЗА КООРДИНАЦИЈА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА

Загреб: На конститутивната седница на Координацијата на националните малцинства за Град Загреб, која е одржана на 12 декември 2011 година во салата на Староградското собрание на Град Загреб присуствуваа претседателите на сите избрани совети, како и избрани претставници на националните малцинства за Град Загреб, бројни званици и гости, претставници на Амбасадите на матичните држави, претставници на различни верски конфесии, членови на советите на националните малцинства и други.

Во работата на Координацијата учествуваат претседателите на сите малцински совети и претставници на националните малцинства за Град Загреб. Главни причини за основање на Координацијата се: поедноставување на комуникацијата за заедничките прашања, усогласување на информациите за сите совети на националните малцинства за Град Загреб, усогласување на општите услови за работа на сите совети на националните малцинства за Град Загреб, воспоставување на заеднички услуги за давање поддршка на активностите, како што е правник, професионален политички консултант, и слично.

По свеченото потпишување на Спогодбата која е ревитализација на Спогодбата од 2003 година, а врз основ на новиот Закон за регистар на советите, координациите и претставниците на националните малцинства, усвоен е Статутот на Координацијата и избрани се: претседател – Золтан Балаж-Пири, претседател на Советот на унгарското национално малцинство; потпретседател (од советите) – Раман Фазлиевски, потпретседател на Советот на ромското национално малцинство; потпретседател (од претставниците) – Рашко Иванов, претставник на бугарското национално малцинство.

Пред присутните се обратија новоизбраниот претседател на Координацијата, Золтан

Балаж-Пири, претседателот на Советот за национални малцинства при Владата на РХ, Александар Толнаер и претседателот на Градската организација на СДП, Давор Бернардиќ.

Во културниот дел од програмата настапи хорот на руското национално малцинство.

Е. П.

3. СЕДНИЦА НА СОВЕТОТ НА МНМ ЗА ГРАД ЗАГРЕБ

Загреб: На 8 декември 2011 година Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб ја одржа својата 3. седница, што ја водеше претседателот на Советот, Томе Апостолоски. Советниците го усвоија записникот од 2. седница, а потоа се расправаше за “Денот на Советот”. Се донесе одлука да се одржи на 16 декември во Меѓународниот центар за услуги во културата во Травно, а во него да земат учество сите македонски асоцијации од Загреб. Беше прифатена и одлуката за пристапување на Советот на Координацијата на националните малцинства за Град Загреб.

Под точката разно се донесе одлука за измена на Одлуката и критериумите за исплата на наградите на членовите на Советот од 30.10.2006 со нова која ја подготви и предложи Претседателството на Советот. Во врска со работата на Претседателството, Комисијата за програми и Финансиската комисија, поточно вршењето контрола на трошењето на финансиските средства за реализација на програмите од 2009 до 2011 година за печатење на готвачот “Македонска маса”, збирката песни “108 Македонски бисери за 108 Илиндени” и Хрватско-македонскиот речник, се констатира дека ја извршиле задачата и дека за тоа се испратени писма до поранешниот претседател А. Оџаклиески и до Матицата на Македонците во Хрватска, во кои се бара нивно изјаснување за реализацијата на наведените програми. Претседателството се задолжи да изврши ребаланс на Финансискиот план за 2011 година, а во Инвентурната комисија беа именувани Б. Мирчевски, Ц. Поповски и А. Грозданоски. Барањето на МКД “Охридски бисер” за заедничка организација на “Македонската вечер” со Советот, членовите едногласно го прифатија.

Е. П.

ФЕСТИВАЛ НА ЛИТЕРАТУРАТА “ДАНИ ПРИЈАТЕЉА КЊИГЕ”

Риека: Меѓународниот фестивал на литература што и оваа година се одржа во Риека, траеше од 4 до 5 ноември, а вториот ден се одвиваше во просториите на МКД “Илинден”. Во организација на Хрватското книжевно друштво, Меѓународниот фестивал на литература беше организиран по четврти пат, а учествуваа повеќе од стотина писатели од Хрватска, Словенија, Србија, Босна и Херцеговина, Македонија, Албанија и Холандија. На фестивалот се доделуваат и награди за најдобрите литературни дела во текот на 2010/2011 година. Меѓу другото, наградата “Книжевно перо” за најдобар превод му беше доделена на проф. Васил Тоциновски за преветот на книгата од Христо Петрески “Читање ненаписаног”. На фестивалот Хрватското книжевно друштво го промовираше и новиот број на своето списание “Книжевно перо”. Потоа, се презентираа книжевностите и актуелните состојби во книжевното творештво на Македонија, Албанија, Хрватска и Холандија. Програмата заврши со тркалезната маса на тема за меѓународната соработка меѓу државите на некогашна Југославија и за нивното место во европски контекст.

И. Ч.

ЧЕТВРТА АКАДЕМСКА ГОДИНА НА ЛЕКТОРАТОТ ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

Риека: Во тек е четвртата учебна година на Лекторатот по македонски јазик на Филозофскиот факултет на Универзитетот во Риека. Во зимскиот семестар се предаваат три предмети: Македонски јазик 2 со 56 студенти, Македонска литература 19. и 20. век со 42 студенти и Македонска култура и цивилизација со 69 студенти. Тоа зборува дека македонистичките студии годинава се привлечни за 177 студенти. Секој предмет неделно има по 4 часа. Според зборовите на проф. Васил Тоциновски посебно радува податокот дека во рамките на изучување на македонскиот јазик мошне успешно работи преведувачката лабораторија. По другите два предмета најголем број од студентите изработуваат семинарски работи. Треба секако да се истакне податокот што на македонистички теми со одличен успех се предадени десетина завршни студентски трудови, а се земени и пет дипломски работи. Во летниот семестар на предметот Македонски јазик 1 ќе се запише четвртата генерација слушатели, а студентите од повисоките години можат да ги слушаат предавањата од предметот Монографски пристап кон теми од современата македонска литература. Податоците потврдуваат оти и натаму Лекторатот во Риека е најголемиот македонистички центар во светот. Од активностите на неговиот раководител, редовниот проф. Васил Тоциновски, секако треба да се нагласи неговото декем-

вриско гостување на Филозофскиот факултет во Љубљана, РС. На Катедрата по македонски јазик и литература што ја води доцент Намита Субиото пред преполната сала во блок од 4 часа тој одржа две предавања. Првото за блескотното поглавје во македонската литература Македонскиот литературен кружок во Софија кој постоеше и дејствуваше од 1938 до 1941 година и за родоначалникот на современата македонска литература Кочо Рацин.

И. Ч.

ИСТРА ВО ГОСТИ

Риека: МКД “Илинден” од Риека во соработка со Друштвото на хрватските писатели на 9 декември 2011 година организираше посебна и неповторлива вечер на поетско-музичка програма “Истра у гостима”, на која истарските чакавски поети кажуваа свои стихови, а беа презентирани и народните истарски инструменти: мих, сопиле и роженице со кои настапи поетот Драго Драгузет, инаку професор кој ги учи младите за истарските народни инструменти. На оваа незаборавна вечер настапи и македонскиот свирач на гајди, Кирило Трајковски. Со свои стихови настапија: Малвина Милета, Вили Јелетиќ, Марина Чесен, Татјана Једришко Панчелат, Клара Полак Пољаревиќ, Вања Мицелази, Давор Гргуриќ, Нино Бијелац, Борис Казивија, Сањин Чиковиќ, Емилија Девиќ и Валерио Орлиќ. Неколку македонски народни песни изведоа пејачката и музичката секција на МКД “Илинден”. На армоника свиреше Марјан Митев, а на гитара Јуре Ружиќ. Освен истарскиот дијалект присутните имаа можност да слушнат и многу други дијалекти: рапски, делнички, опатиски, винодолски, но и кајкавски. Мешавината од различни култури на оваа манифестација навистина претставуваше една богата и интересна вечер.

Ние разговаравме со Малвина Милета, поетеса од Лабин која за својата поезија има добиено многу светски и државни награди и признанија. Пишува на дијалект и на книжевен јазик, а создава и хаику поезија. Изразувајќи големо задоволство што поетите од Истра и оваа година доаѓаат на гости во “Илинден”, рече: “Drago nam je da smo opet došli i veselimo se svakom našem susretu. Danas smo predstavili svoj dijalekt i upoznali i vaš jezik,

dijalekte i glazbu. Ova suradnja traje već niz godina, počela je s pjesništvom, a proširili smo ju i na glazbu. Bilo je divno čuti kako pisana riječ zvuči spojena s istarskim instrumentima. Spoj makedonskog i istarskog uistinu je prekrasan, a ljude koje susrećemo u "Ilindenu" već su naši stari prijatelji. Upravo zato, u planu je organiziranje jednog povratnog susreta u Labinu i Puli, gdje ćemo mi vas moći ugostiti, a Istrijanima pokazati vašu kulturu i običaje."

Валерио Орлик рече: "Večeras smo mogli vidjeti zaista raznoliko kulturno bogatstvo Istre i Makedonije. Mogli smo čuti različite istarske dijalekte, ali i dijalekte drugih mjesta Hrvatskog primorja. Također smo mogli čuti i istarske narodne instrumente, no i makedonske gajde. Ja bih to nazvao blagom iz škrinjice bogatog kulturnog nasljeđa koje moramo čuvati, a mi ga čuvamo kroz naš časopis "Književno pero" u rubrici dijalektalno pjesništvo."

И. Ч.

КОНЦЕРТ НА КАМЕРНО ДУО ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Риека: Двајца македонски истакнати уметници, Страшко Темков, флејта и Марија Вршкова, клавиер, одржаа концерт во Риека на 29 ноември 2011 година. Во големата сала на Заедницата на италијанското национално малцинство овие уметници изведоа прекрасни класични композиции. Настанот го проследија многу заинтересирани гости од Риека. Темков и Вршкова изведоа дела од П. Хиндемит и Ф. Пуленц "Соната за флејта и клавиер", Т. Зографски "Инвентио за соло флејта", Алегро малинконики, Кантилена, Престо гиоцоки, Т. Прокопиев, Дојранка, мала суита за флејта и клавиер.

Сташо Темков е еден од најдобрите уметници во својата генерација, а неговата дејност е афирмација на традицијата на уметничката музика со промовирање на интерпретација на дувачки инструменти карактеристични за Македонија. Основно музичко училиште завршил во родниот град Кавадарци, а потоа учел во Музичко-балетскиот школски центар "Илија Николовски – Луј", дипломирал на Факултетот за музичка уметност во Скопје, а пост-дипломски студии на Музичката академија "Панчо Владигеров" во Софија. Уште како студент Темков го одржал својот прв настап со Македонската филхармонија, а од 1991

година неговата флејта е препознатлив звук. Како прв флејтист редовно изведувал познати творби на светската оркестрална литература. Настапувал и со Француско-американскиот камерен оркестар, со Коморниот оркестар на Македонската филхармонија и други, на многу познати фестивали во Македонија и во странство: Охридско лето, Скопско лето, Денови на македонската музика, НИМУС во Србија... Темков е и еден од ретките македонски уметници кој настапил во Карнеги хол, една од најпрестижните светски концертни сали. Неговиот репертоар содржи дела од барок до современа музика. Професор е на Факултетот за музичка уметност во Скопје. Објавил и албум по повод 25 години уметничка работа.

Марија Вршкова е родена во Битола каде завршила основно и средно образование, а на Факултетот за музичка уметност во Скопје во 1997 година дипломирала со највисока оценка "ЦУМ ЛАУДА" во класата на професорот Тодор Светиев, а во 2001 и магистрира. Добитник е на многу награди како на државен така и на интернационален план: 3. награда на интернационалното натпреварување на млади пијанисти во Рим, неколку први републички и две трети сојузни награди во некогашна Југославија и специјална награда за најдобар музички соработник од интернационалното жири на натпреварот Охридски бисер. Посебен влог Вршкова има во "нова музика" со која заедно со ансамблот "Алеа" имала повеќе од 20 настапи ширум светот. Како солист и камерен музичар настапувала во многу земји: Турција, Хрватска, Холандија, Германија, Полска, Велика Британија, Украина, Италија, Русија, Албанија, Бугарија... со многу познати уметници: Стефан Миленковиќ, Моника Лесковар, Ино Мирковиќ и други. Вршкова е присутна и на многу манифестации во РМ: Хераклејски вечери, Скопско лето и други. Има снимено албуми со познатите уметници: Блерим Груби, Страшо Темков, со дуото Олег и Ана Кондратенко, Љупчо Чедомирски. Во 2011 година го објавува својот прв самостоен албум.

Гостувањето беше остварено со финансиска поддршка од Министерството за култура на РМ, Советот за националните малцинства при Владата на РХ, Приморско-горанската жупанија и Град Риека.

И. Ч.

ЗАДАР ВИА ВУКОВАР

По повод "Денот на Заедницата на Македонците во РХ" на 19 ноември 2011 година отпатуваме во Осиек. Во Задар времето беше убаво и топло, а во Осиек стигнавме во магла и студ. Но, тоа не нè обесхрабри: благодарејќи на нашата членка Јелка Кицевски (сопруга од еден наш починат член) отидовме во Ернестиново каде што ни беше обезбедено бесплатно ноќевање, со помош на незиниот внук Ленко Пезељ, кој како водител на Галеријата за ликовна колонија ни овозможи пријатен и удобен престој во градот на Драва. Во попладневните часови го разгледавме Осиек со сите негови убавини, а вечерта бевме присутни и активни учесници во Домот на Хрватската војска каде што се одржа прославата за 20-годишнината на Заедницата на Македонците во РХ.

Утредента, во договор со нашиот водич го посетивме Вуковар и Овчара, како и болницата во Вуковар од каде што сите излеговме тажни. По разгледувањето на Вуковар се упативме на Овчара, при што сретнавме голема колона на луѓе кои одеа пешки сè до меморијалните гробишта. Во Меморијалниот центар владееше молк и тишина. Во полутемна просторија се осветлуваа слики со имиња и податоци на загинатите. На дното под стакло беа предмети најдени кај убиените. Да речам, убаво што го видовме сето тоа – а тажно и никогаш да не се заборави, впрочем така се потпишав и во книгата. Долго по враќањето молчевме додека не почна некој да зборува за сите настани во овие два дена.

Се надевам дека ќе го паметиме Денот на Заедницата како еден убав и важен настан, а исто така и посетата на Вуковар и Овчара како дел од историјата на овие простори.

М. М.

ИНТЕНЗИВИРАЊЕ НА СОРАБОТКАТА ЗАГРЕБ – СКОПЈЕ

Загреб: Главните градови на Р. Хрватска и Р. Македонија ја интензивираат соработката. Во таа насока во декември свечено беше потпишана Повелба за пријателство и соработка на Скопје и Загреб, што сведочи за уште едно продлабочување на врските помеѓу пријателските држави. Во палатата Дверце документот го потпишаа градоначалниците на Загреб, Милан Бандиќ, и на Скопје, Коце Трајановски, а целта е да се зајакнат

веќе постојните врски, со посебен акцент на проширувањето на стопанските и културните врски, размена на искуства во еколошките програми, меѓусебно запознавање на културата, историјата и традицијата, соработка на универзитетите, на музеите, мултикултурна соработка и јакнење на врските помеѓу националните малцинства. Исто така, се предвидува и заеднички настап во ЕУ проекти, но и соработка меѓу јавните претпријатија.

- Убеден сум дека искуството што го има градот Загреб како град на земја којашто е длабоко влезена во процесот на евро-интеграциите може да му пренесе позитивни искуства на градот Скопје, рече градоначалникот Трајановски на свеченото потпишување на Повелбата.

Неговиот загребски колега, Бандиќ, посочи дека е особено задоволен од потпишувањето на документот, бидејќи повеќето договори од овој вид се потпишуваат за да почне некоја соработка, додека Загреб и Скопје зад себе имаат долга соработка и веќе реализирани проекти.

- Ова е уште еден придонес за исклучителното пријателство помеѓу РМ и РХ и дека некогаш односите на локално ниво се поважни од оние државните и повелбите за пријателство се во функција на размена на искуства, знаење и дека токму тие на наједнаставен начин, преку институционална соработка (градски управи, музеи, галерии, архиви, спортски клубови...) овозможуваат контакти меѓу граѓаните на тие градови, вели хрватскиот амбасадор во РМ, Златко Крамариќ.

За македонскиот амбасадор во Загреб, Данчо Марковски, битно е да се има бизнис варијанти за соработка што ќе можат да ги движат напред и другите видови на соработка. Тој вели дека континуитетот продолжува натаму со покренување на вакви Повелби за соработка. Во таа насока Осиек и Струмица веќе стапија потписи на ваков сличен документ, исто така Риека и Битола станаа градови пријатели, Калиновац и Богаданци, Вировитица и Велес.

- Во 2011 година локалната соработка меѓу РМ и РХ бележи нагорен, но и конкретен тренд. Кога станува збор за културна или некој друг вид на соработка, се гледа да се форсира и економската соработка. Тоа е тренд во ЕУ, и ние го следиме и на тој начин успеавме да постигнеме соработка и на државно и на локално ниво и тоа во сите сегменти. Тоа е всушност и политиката на амбасадата во Загреб, а

прашање на време е кога ќе ги поврземе Шибеник и Книн со некои македонски градови, вели македонскиот амбасадор Данчо Марковски.

За време на дводневната посета на Хрватска, делегацијата од Градот Скопје оствари и неколку посети на јавни претпријатија и на индустриски капацитети во Загреб.

М. Г.

МКД "БРАКА МИЛАДИНОВЦИ" СО БРОЈНИ АКТИВНОСТИ

Осиек: Не е никаков проблем да се биде и најактивен ако се сака. Ако се има желба, добра соработка со друштвата и институциите на градот и жупанијата, ако се негуваат врските и ако се градат мостови на соработка, би рекла нашата претседателка Јагода Тренеска-Цветичанин. Есента за МКД "Браќа Миладиновци" беше исполнета до крај: секциите настапуваа на различни места во Жупанијата но и вон државата.

Така, на 24 септември 2011, Друштвото му беше гостин на Културно-уметничкото друштво "Грмеч" од Босанска Крупа. На третата "Регионална смотра на фолклорното творештво" во малото босанско гратче се претставија десет културно-уметнички друштва од повеќе земји од регионот, меѓу кои и МКД "Браќа Миладиновци". Пред преполнетата сала "Танец" ја одиграа "Билјана платно белеше" во кореографија на Мирта Гало, "Т'га за југ" изведе сплет македонски кола а "Везилки" пак се претставија со етно штанд.

На 1 октомври, на Денот на градската четврт Тврѓа, во стариот дел на градот познат како "Тврѓа" настапија распеаните "Вардарки" под диригентската рака на Слободан Цветичанин, следени од инструменталистите на "Т'га за југ", додека најмалите "Бисерчиња" учествуваа во меѓународна музичка работилница во Есекер центарот.

Истиот ден попладнето, секциите "Вардарки" и "Т'га за југ" заедно со етно-секцијата "Везилки" се претставија во Тења на "Смотрата на национални малцинства" на која зедовме учество на покана на СКУД "Св. Сава".

Пет дена подоцна, на 5 октомври, етно секцијата "Везилки" учествуваше во Осиек на манифестацијата "Денови на лебот", а на 8 октомври, "Вардарки" пееја во Подгорач

на манифестацијата "Ој есенски долги ноќи" повторно со инструменталистите од секцијата "Т'га за југ". На крајот на месецот, поточно на 29 октомври, "Вардарки" и "Танец" се претставија и во Даљ на "Четвртата гужваријада", која традиционално ја организира СКУД "Бранко Радичевиќ" од истото место.

Ноември пак беше резервиран за манифестациите "Деновите на браќата Миладиновци" (втор дел) и "Деновите на македонска култура" чии содржини секоја година Друштвото му ги подарува на Градот Осиек. Почетокот на Деновите го одбележаа струмичани со гостувањето на Националната установа центар за култура "Антон Панов" во Струмица која ги отвори "Деновите на македонска култура" во Осиек на 12 ноември ја изведе претставата "Последниот ден на Мисирков" на авторот Јордан Плевнеш, во режија на Дејан Пројковски.

Следуваше учеството на друштвото на јубилејниот дваесетти "Ден на Заедницата на Македонците во Република Хрватска" – Концерт на секциите на друштвата кој се одржа на 19 ноември во салата на Домот на Хрватската војска во Осиек. На оваа прослава се претставија пет македонски друштва од Сплит, Риека, Задар, Загреб и Осиек. Во предворјето пак, друштвата од Загреб, Риека и домаќините од Осиек се претставија со етно-изложбите "Од традицијата на нашите стари".

На 24 и 25 ноември во двораната на ОГИ во Осиек се прикажаа играни филмови во режија на Иван Митевски-Копола. За филмот "Златни години" тој ја освои наградата за режија на ТВ филм на фестивалот во Порторож.

Последниот настап на фолклорната секција "Танец", 13. по ред, го одбележа "Денот на општината "Виљево", на 27 ноември со кореографијата "Тресеница".

Декември ќе го одбележат два настани од манифестацијата "Денови на македонска култура":

На 1 декември беше одржана промоција на најновата книга на авторот, лектор и професор на Риечкиот филолошки факултет, Васил Тоциновски "Сушачко попладне" со моторката Хелена Саблиќ-Томиќ на која беше истакната важноста на "погледот на странецот врз градот кој го познаваме и во кој живееме" попатена со апел за обновување на Катедрата по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Осиек.

Промоцијата започна со изведбата на "Тешкото" на Ѓорѓи Смокварски од страна на младите членови на МКД "Браќа Миладиновци", Кирил Наумов на виолина и Дејан Чинчурак на обоа, а манифестацијата заврши повторно со музика која кулминираше на концертот на класична музика со гостите Страшо Темков на флејта и Марија Вршкова на пијано од Македонија. Македонските уметници ја восхитија бројната осиечка публика како со својата виртуозност, така и со топлината и страста во изведбата особено видлива во делата на македонските автори Т. Зографски и Т. Прокопиев.

Годината традиционално заврши со Св. Никола кој оваа година го одбележивме заедно со децата од новото македонско училиште во Вуковар, на заедничката прослава на отворањето на училиштето на 17 декември. Одличен завршеток на годината, зарем не?

J. T.

ПРОМОЦИЈА НА НОВИОТ "ФАНТОМ НА СЛОБОДАТА"

Загреб: На 9 декември 2011 година во библиотеката "Богдан Огризовиќ" се одржа претставување на новиот двоброј на книжевното списание "Фантом на слободата", издаден во соработка со GoetheKroatien институтот, еден од носителите на проектот Wagnis der Erinnerung на сите Goethe институти во југоисточна Европа. Почесен гост на промоцијата беше македонската писателка Јасна Котеска која го напиша најдраматичниот прилог во списанието, "Комунистичка меморија". Таа ја реконструираше историјата на долгогодишниот книжевен и политички бојкот и прогон на нејзиниот татко, познатиот поет Јован Котески (1932-2001).

Јасна Котеска е една од најинтересните личности во македонскиот книжевен и културен живот. Родена е во Скопје 1970 година, каде живее и денес. Докторирала книжевност на Универзитетот во Скопје, а како приватен доцент предава книжевност и Gender Studies на скопскиот Филолошки факултет. Уредник е на списанијата "Блесок", "Идентитети" и "Литературен збор" и редовно пишува за книжевни списанија и весници. Објавила многу книги, меѓу кои се и "Комунистичка интима", "Санитарна енигма", "Македонско женско писмо" и "Постмодернистички литературни студии".

Покрај Јасна Котеска, на претставувањето беа и писателката Балша Брковиќ од Црна Гора, Далибор Шимпрага од Хрватска, Сандра Виталиќ, фотограф и Ненад Поповиќ, преведувач, а промоцијата ја водеше новинарката Влатка Коларевиќ. Во овој двоброј на списанието "Фантом на слободата" застапени се текстови на автори од Хрватска, Албанија, БиХ, Бугарија, Кипар, Црна Гора, Грција, Романија, Србија и Турска. Од македонските автори, застапен е и поетот Никола Маџиров со песни и есејот "Спомени на вечна несигурност".

E. P.

СПОМЕНИК ЗА ДЕВЕТ ДЕЦЕНИИ ОД РАЃАЊЕТО НА БЛАЖЕ КОНЕСКИ

Скопје: На 19 декември 2011 година Македонската академија на науките и уметностите одржа свечен собир по повод 90-годишнината од раѓањето на нејзиниот прв претседател, Блаже Конески, а на платото пред зградата на МАНУ беше откриен и споменик. Автор на делото е академик Томе Серафимовски, а скулптурата со висина од 2,3 метри, изработена е од бел прилепски мермер, со што е истакната поврзаноста на Конески со неговиот роден крај. На постаментот е запишано "Јазикот е нашата татковина".

Академик Јордан Поп-Јорданов пред свеченото откривање на споменикот на Блаже Конески, истакна дека тој е една од најзначајните личности во научната и културната сфера во Македонија во 20. век и потсети на пораката на Петре М. Андреевски – "Дај боже, барем на секои сто години да ни се раѓа Блаже Конески". Статуата е поставена да стои простум, со книга и перо в рака, симболизирајќи ги, чинам, и македонскиот непокор и пораката за културен натпревар, рече Поп-Јорданов.

На одбележувањето на 90-годишнината од раѓањето на Блаже Конески присуствуваа министерката за култура Елизабета Канческа-Милевска, градоначалникот на Општина Центар Владимир Тодоровиќ, академици, професори, литературни дејци и многу други почитувачи на ликот и делото на Конески.

Блаже Конески е роден на 19 декември 1921 во Небрегово, Прилепско, а почина на 7 декември 1993 во Скопје. Тој е втемелувач на современиот македонски литературен јазик, книжевен, културен и јавен творец, академик, поет, прозаист, есеист, литературен историчар, филолог и лингвист, преведувач и универзитетски професор. Негови дела по кои ќе го паметиме се Граматиката на македонскиот литературен јазик, Македонскиот правопис со правописен речник и Речникот на македонскиот јазик.

E. P.

МКД "ИЛИНДЕН" ВО ПЕНЗИОНЕРСКИОТ ДОМ "КАНТРИДА"

Риека: За јубилејот на своите 20 години постоење МКД "Илинден" во Риека организирале многу и различни настапи. Така беше во текот на целата 2011 година. Некои изведби се особено драгоцени поради хуманитарниот карактер. Еден таков настап се случи во Пензионерскиот дом Кантрида во Риека каде што на 27 ноември настапија пејачката и фолклорната група на МКД "Илинден". Ова е вторпат МКД "Илинден" да го посети Пензионерскиот дом, а неговите корисници секогаш ги дочекуваат со големо задоволство. Во полната сала на риечките пензионери, пејачката група ги пееше убавите стари македонски песни, како што се "Елено, ќерко Елено", "На срце ми лежи мила мамо", "Јовано, Јованке", "С каменички", "Во влашкото маало", "Бело лице" и секако омилената "Македонско девојче". Фолклорната група одигра неколку македонски ора: Пајдушкото, Циганчица, Малешевското и Елено моме. Посебно доживување беше кога играорците и пејачите одеа до неподвижните пензионери кои не беа во можност да го следат настапот во големата сала во приземјето.

Оваа посета има голема важност за риечките пензионери, бидејќи МКД "Илинден" им го разубави неделното попладне и направи да не се чувствуваат сами. За тоа зборувавме со Џани Пинезиќ, социјален работник во Пензионерскиот дом, кој говореше за значењето на оваа посета: "Po licima naših korisnika mogli ste i sami vidjeti koliko su bili zadovoljni nastupom MKD-a 'Iinden', odnosno pjesmama i plesovima koje su izvodili. To su pjesme koje su naši umirovljenici nekada pjevali u svojoj mladosti, pa one u njima bude mnoga sjećanja. To je topla, ugodna i osjećajna makedonska izvorna glazba, koja u nama budi tople emocije. Među vama je mnogo mladih, što nam je također posebno drago. Uvijek ste dobrodošli ovdje. MKD-u 'Iinden' želim puno uspjeha i hvala vam što ste nastupali za naše korisnike."

Ние благодариме за убавите желби и се надеваме дека оваа посета во иднина ќе стане традиционална!

I. Č.

ДЕН НА СОВЕТОТ НА МНМ ЗА ГРАД ЗАГРЕБ

Манифестацијата ја збогатија културните друштва на македонските асоцијации

Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб својот Ден го прослави со културна манифестација во салата на Меѓународниот центар за услуги во културата во Травно, Загреб. Прославата се одржа на 16 декември 2011 година, а беше конципирана со настапи на сите македонски асоцијации од Загреб.

По интонирањето на хрватската и македонската химна, манифестацијата ја отвори претседателот на Советот, Томе Апостолоски, поздравувајќи ги присутните гости и званици, меѓу кои беа амбасадорот на РМ во РХ, Н.Е. Данчо Марковски, претставникот на Канцеларијата на градоначалникот на Град Загреб, Жељко Заниновиќ, претставникот на Градската канцеларија за образование, култура и спорт на Град Загреб, Драгутин Палашек, претседателот на Заедницата на Македонците во РХ, Ангел Митревски, свештеникот на Македонската Православна Црква во РХ, протојереј Кирко Велински, претседатели на совети на националните малцинства, претставници на националните малцинства за Град Загреб и други.

Програмата ја водеше Марија Георгиева-Петриќ, а започна со настапот на учениците од дополнителната настава по македонски јазик и култура при ОУ “Никола Тесла” под водство на професорката Деспина Белчовска Велинска. Со рециталот “Ден во Македонија”, настапија Луцијана Богдановски, Леонард Стојков, Томислав Планиниќ, Дориан и Дамјан Ламбевски. Ос-

танатите ученици рецитираа песни со пригодна тематика: Вања Стојкоски со “Маки амбасадори”, Антонио Цветковски со “Буква по буква”, Ивона Зовкиќ со “Без јазик си никој и ништо”, Карло Беличев и Роко Дениќ со “Татковина”, Домагој Зовкиќ со “Македонија” и Лутиен Крстевски, Петра и Санда Стојкоски со песната “За добрината”.

Рецитација на песни од Блаже Конески и Ацо Шопов изведоа членовите на Македонско-хрватското здружение за промовирање на културните вредности и врски “Спектрум”, Ника Пресл и Иван Чирко, во придружба на флејгистката Ѓулијана Алимоски со инструменталот “Си заљубив едно моме”. Настапот на фолклорната група “Сонце” при МКД “Охридски бисер” во кореографија на водителот Воислав Трајковски, со сплет македонски песни и ора од источна Македонија, кај публиката предизвикаа воодушевување и бурен аплауз.

Програмата продолжи со рециталот на “Т’га за југ” од Константин Миладинов и “Ленка” од Кочо Рацин во изведба на Елизабета Петровска, а во придружба на флејгистката Ѓулијана Алимоски со инструменталот “Со маки сум се родил”, додека со “Болен ми лежи Миле Поп Јорданов” заедно со Сафиудин Алимоски на кавал, ја придружуваа Анастасија Цако Арежина, која рецитираше коктел песни од Лазо Каровски, Анте Попоски и Михаил Ренцов.

Под водство на Бруно Урлиќ, вокалната група “Езерки” и музичкиот состав “7/8” при Хрватско-македонското друштво на пријателство ја разнежија публиката со песните “Јовано, Јованке”, “Сербез Донка”, “Калајдиско оро” и “Јане Сандански”. На крајот настапија членовите на МКД “Крсте Мисирков”, тамбурашката секција под водство на Велимир Качуров, и дувачкиот оркестар под водство на Стево и Иван Качуров со сплет македонски инструментални песни.

По завршената програма, претседателот на Советот, Томе Апостолоски, со зборовите дека овој заеднички настап ќе остане запишан како нов почеток на програмско обединување на македонските асоцијации од Загреб, ги покани сите присутни да го продолжат заедничкото дружење на подготвената свечена закуска.

Елизабета Петровска

Рацинов ден во Самобор ЧЕСТВУВАЊЕ ВО СПОМЕН НА БЕЛИТЕ МУГРИ

„Името и делото на Кочо Рацин стојат во далечините на времето, како духовен светилник достоин за општонародна, општо-национална почит и поклон... Последниот збор за него сè уште не е изречен, тоа ќе биде и долг на поколенијата што доаѓаат по нас и дури тие ќе ја имаат можноста, односно ќе бидат во состојба, да го согледаат и сестрано да го оценат делото на поетот, со сите негови влијанија во разностраните текови на нашата современа литература..“ – Ацо Шопов (извадок од „Беседата за Кочо Рацин“)

Веќе традиционално, Заедницата на Македонците во Република Хрватска и МКД “Охридски бисер” од Загреб под покровителство на Советот за национални малцинства при Владата на Р.Х. и Самоборскиот музеј, секоја година ја одбележуваат годишнината од печатењето на Рациновата збирка поезија на македонски јазик “Бели мугри” во печатницата на Драгутин Шпулер во Самобор. Овој пат, прославувајќи 72 години од тој значаен историски настан, Рациновиот ден се одржа на 26 ноември, кога Македонците од Хрватска и граѓаните на Самобор ја започнаа програмата со полагање венци пред бистата на

Кочо Рацин крај Самоборскиот музеј. По свечениот чин, домаќините заедно со званиците и гостите ја продолжија програмата во салата на музејот. Водителката Тинка Барбутов - Крстева ги поздравиле присутните меѓу кои беа: Реџеп Салиу, министер советник при Амбасадата на Р.М. во Р.Х., Хрвоје Франкиќ, заменик на градоначалникот на Град Самобор, Никола Гроздановски, потпретседател на Заедницата на Македонците во РХ, Лазар Тошанов од претседателството на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Мирослав Миловиќ, директор на Самоборскиот музеј, Благој Штерјов, претседател на МКД “Охридски бисер” и други.

Штерјов ги пренесе честитките упатени од претседателот на Република Хрватска, Иво Јосиповиќ, и им посака на гостите

срдечно добредојде на манифестацијата, која секоја година сè повеќе ги зближува и продлабочува пријателските односи меѓу Македонците и Хрватите благодарейќи на делото на македонскиот поет и револуционер Кочо Рацин.

Чествувањето продолжи со рециталите на Рациновите песни “Денови”, “Ленка” и “Огномет” во интерпретација на Елизабета Петровска и Тинка Барбутов Крстева. Настапи и Ѓулијана Алимоски со сплет македонски народни песни на флејта, а пејачката група “Моми бисрени” под водство на Дора Јакобовиќ ги изведе песните “На срце ми лежи мила мамо” и “Назад, назад Калино моме”. За животот и делото на Рацин, зборувааше проф. Огнен Бојаџиски нагласувајќи ја неговата големина во борбата за македонскиот идентитет, јазик и култура.

Поезијата на Рацин е безвременска. Таа е грандиозна, полна со емоции и излеви на длабоки чувства, и пишувана со душа, ја допира душата на секој човек што ќе ја прочита. Кочо Рацин е гордост и легенда на македонската литература, а “Бели мугри” претставува едно од најзначајните поетски дела, дело со високи уметнички вредности, кое е достоино да го почитуваме и чествуваме, а со тоа и сочувваме низ вековите што доаѓаат.

Елизабета Петровска

“Во македонската песна е скриена тагата на мајка, потемнета од жалост, пресвиткана над огништето каде што огнот нечујно гасне, скриен е безнадежниот глас на ветерот што полека замира во оџакот, скриени се непоимливите моменти на љубовта, растрепенените радости, тихиот шепот на расцутените нарциси в поле и екотот на белите столетни букви стебла. Која анализа, макар била таа и од најопитен мајстор, би можела да ги најде проткаени во песната? Само увото и срцето на оние што ги преживеале ќе можат да ја дочараат таа потајна, скриена убавина...” – Кочо Рацин

ДЕНОВИ НА МАКЕДОНСКАТА КУЛТУРА

Есента 2011 година, МКД “Охридски бисер” од Загреб ги изградува вљубениците на театарската култура со уште една содржина одржана во рамките на традиционалната културна манифестација “Денови на македонската култура”. Манифестацијата ја поддржаа Советот за национални малцинства при Владата на РХ и Поглаварството на Самобор, а се одржа на 13 ноември во Самобор. На сцената во преполната сала на Народното училиште се претстави Народниот театар “Антун Панов” од Струмица, Р. Македонија, со претставата “Последниот ден на Мисирков”, работена според текстот на Јордан Плевнеш, а во режија на Дејан Пројковски.

Оваа културна претстава е ода за идентитетот на Македонците и зборува за Македонија и за човекот што јасно и гласно зборувал за “македонските работи”, за големината на неговиот интелект, но за и големината на неговата лична трагедија. Таа е интимна реалност на Мисирков, кој бил длабоко убеден дека убавината би можела да го спаси светот. Од таа причина, тој живеел како херој со илјада лица и со исто толку судбини, сметајќи дека би можел да ја подобри човечката состојба.

Групата ја предводеше раководителот на Театарот, Драган Маџиров, а во интересната приказна за премрежјата низ кои минувал Мисирков играа: Крсте Јовановски (Крсте Петков Мисирков), Руџиш Беговска (неговата жена Екатерина Михајловна), Ванчо Василев (нивниот син Сергеј Мисирков), Ангелина Тренчева, Кољо Черкезов, Васил Михаил, Ванчо Крстевски, Коста Ангов, Бранко Бенинов, Томе Ментинов, Стојан Велков – Трн и Кире Ѓорѓиев. Сценографијата ја потпишува Владо Ѓоревски – Рафик, костимографијата Благој Мицевски, а автор на музиката е Горан Трајковски.

По одличната изведба на претставата, актерите од Струмичкиот театар со аплаузи и овации беа поздравени од видно задоволните посетители, а претседателот на МКД “Охридски бисер”, Благој Штерјов, им честиташе врачувајќи им букети цвеќе. Потоа, дружењето продолжи во фоајето на подготвениот коктел.

Елизабета Петровска

Дваесет години на Заедницата на Македонците во Република Хрватска ОСИЕК – ДОМАЌИН НА ЈУБИЛЕЈОТ

19 ноември 2011 година, Осиек, Дом на Хрватската војска. Полно како во кошница. Македонски, хрватски, струмички, скопски, тетовски, осиечки, риечки, сплитски, пургерски... прекрасен вриџ од акценти и смеа. Македонски носии од сите краишта на Македонија, испреплетени со песни и ора.

Така изгледаше вечерта кога свечено се прославуваше 20-тата годишнина од основањето на Заедницата на Македонците во Република Хрватска. За првпат одбележан во градот на Драва. Домаќините од МКД “Браќа Миладиновци” беа растрчани, уморни, но среќни: програмата во предворјето на Домот започна со етно-изложбата “Од традицијата на нашите стари” на етно-секциите на македонските друштва од Загреб “Разбој”, риечки “Илинден” и осиечки “Везилки”, час и половина пред почетокот на концертот. Штандовите беа исполнети со везени и рачно изработени ткаенини и накит, но и стари предмети – спомени на родниот дом, родителите и Македонија. Претставничките од секциите на заинтересираните гости расположено им ги објаснуваа техниките на изработка на везовите и накитот, но и изложените екс-

понати. Етно секцијата на спликани беше претставена низ рачно изработените носии кои ги носеа изведувачите на сцената.

Концертот по повод прославата го водеше Тинка Барбутов Крстева, која во својата најава се осврна на 20-годишниот јубилеј на Заедницата, нејзината цел и идеја – водителка, но и на телата на Заедницата истакнувајќи ја нејзината важност за зачувување на македонскиот идентитет на Македонците и нивното потомство во Република Хрватска. Таа ги поздрави присутните гости: Иван Џо Петрески, претседател на Матицата на иселениците од Македонија, Томе Апостолоски, претседател на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Благоја Јовановски, претставник на МНМ за Осиечко-барањската жупанија, Леа Странски, претставничка на МНМ за Град Осиек, Бранко Атанасовски, претставник на МНМ за Вуковарско-сремската жупанија и Стјепан Сокол, директор на ОУ “Вијенац” од Осиек. Водителката ги прочита и честитките за успешна реализација на манифестацијата упатени од претседателот на РХ, Иво Јосиповиќ, Александар Толнауер, претседател на Советот за на-

ционални малцинства при Владата на РХ, Н.Е. Данчо Марковски, амбасадор на РМ во РХ и протојереј Кирко Велински, свештеник на МПЦ во РХ.

Земајќи збор, претседателот на ЗМРХ Ангел Митревски, во своето обраќање ја истакна лојалноста на Македонците кон нивната втора татковина, Република Хрватска, па истакна дека “нашата желба и постојана заложба за промоција на македонскиот јазик, култура и идентитет, на што работиме веќе 20 години, а ќе продолжиме да работиме и во иднина”. Во тоа име, тој им подари благодарници на основачите на ЗМРХ Никола Гроздановски, Томе Апостолоски, Благој Штерјов, Огнен Бојаџиски, Иван Андонов, Лилјана Стефаноска и Лена Ѓапиќ.

Концертот започна со децата кои учествуваат во наставата по македонски јазик (програма Ц) во УО “Вијенац” во Осиек. Тие ја изведоа кратката драма “Приказна за историјата на Македонија” на авторката Јулијана Младеновска-Тешија. Собрани околу школската клупа, Лаура, Бригита, Нивес, Теодора, Михал, Анамарија, Елена, Маријана и Јосипа раскажуваа што е за нив Македонија, кои се Алаксандар, Цар

Самоил и Гоце Делчев, кога бил Илинден и кога е роденденот на Македонија. Измамија аплауз и смеа, посебно малиот Кристијан Конев кога покажа колку личи на Гоце Делчев “ако би имал мустаки”. Веднаш потоа се претставија домаќините МКД “Браќа Миладиновци” со најмладите “Бисерчиња” кои, под искусната палка на Ксенија Менковска ја испеаја “Мојот свет се вика музика”.

Во истиот распеан дух им се приклучија “Вардарки” кои под диригентството на Слободан Цветичанин и следени од оркестарот “Т’га за југ” ги изведоа “Мој Осиек” “Ој Вардаре”, “Не се факај Доне Донке” и “Рум, дум, дум”. Потоа инструменталниот состав “Т’га за југ” го изведе “Пиперково оро”, а фолклористките од секцијата “Танец Осиек” познатата “Билјана платно белеше”. Кореографијата на Мирјана Гало ги разигра срцата на присутните: кога платната забелеа и се преплетоа во македонско сонце публиката ги награди членките на секцијата со бурен аплауз!

Следеа претставувањата на секциите на останатите друштва од Заедницата и тоа најнапред МКД “Илинден” од Риека кои настапија со три секции: инструменталната која изведе дел од “Тресеница”, а пејачката со пес-

ните “Елено ќерко”, “С каменички фрлат мамо” и “На срце ми лежи” и фолклорната (детска и голема група) со “Малешевското оро”. Секциите се водени од Марјан Митев кој беше воедно и кореограф. Публиката топло ги награди трите настапи на риечани со долг аплауз.

МКД “Билјана” од Задар се претставија само со својата литерарна секција поточно со песните на авторката Мирјана Маиќ кои ги изведоа Надица Жампера и Мартина Гарбин, а авторката самата ја изведе точката “Бегалка”.

Со излегувањето на сцена на МКД “Охридски бисер” од Загреб, вечерта ја доживеа својата кулминација. Тие започнаа со пејачката секција “Мои бисерни” кои испеаја три песни: “Назад, назад Калино моме”, “Ој ти пиле, славеј пиле” и “На срце ми лежи мила мамо” со диригентката Дора Јакобовиќ. По нив следувахе младата Гулијана Алимоски која нежно и емотивно на својата флејта изведе прекрасен колаж македонски песни. Сè заврши со викот, скокови и темперамента игра која пламтеше со страст на младите момци и девојки од фолклорната секцијата “Сонце”: тие ја затресоа сцената на Домот на хрватската војска со својата изведба на “Пастирските игри” во кореографија на Воислав Трајковски, но и срцата на сите при-

сутни. Нивниот танц, но уште повеќе, нивните насмеани лица полни жар, ја воодушевија публиката. А таа, на младите надежи им подари огромен и долг аплауз, најголем во текот на целата вечер!

Последни, како крај кој го краси делото, беа МКД “Македонија” од Сплит. Тие се претставија со четири настапи: со настапот на пејачката секција “Македонија”, со солистката Ксенија Периш, и со инструменталната и фолклорната секција. Водени од темпераментната Олга Барбир, пејачите на “Македонија” ни ги донесоа изведбите на “Тргна ми Ленка”, “Бело лице љубам јас”, “Зурли трештат на сред село” и “Ах, каде е мојто либе”, додека пак топлиот и прекрасен алт на солистката Ксенија Периш ни ја долови “Бисер Балкански”. Инструменталната секција го изведе “Калајциско оро”, а за крај настапија фолклористите на секцијата “Македонија” кои ги оттанцуваа “Тропнало оро”, “Баба Гурѓа” и “Црногорка” во кореографија на Блага Атанасова-Масачеси.

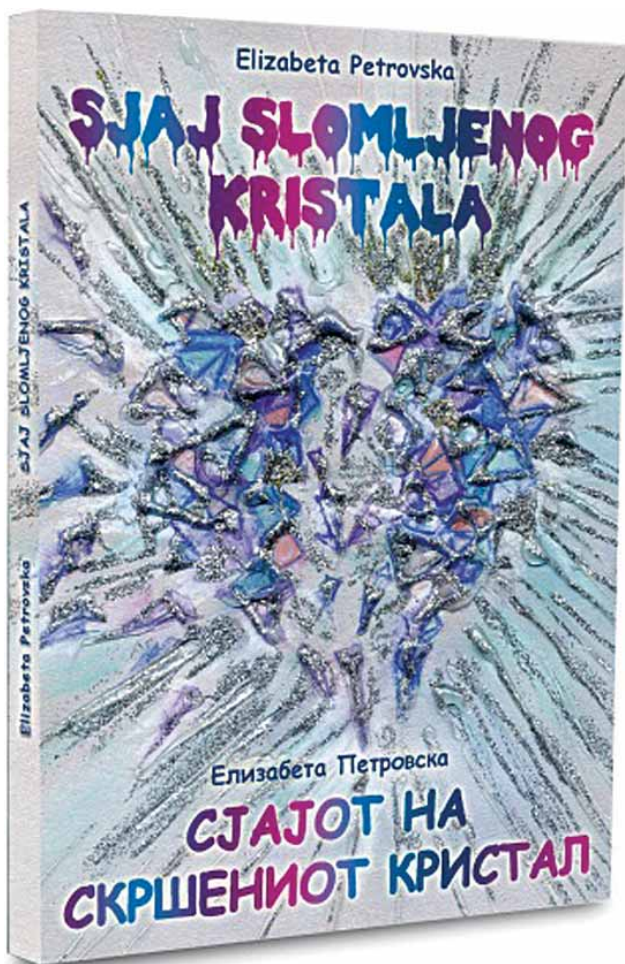
Јубилејната вечер заврши со традиционалната изведба “Македонско девојче” и оро на присутните домаќини и гости.

Нека ни е за многу години Заедницата!

Јулијана Тешија

Елизабета Петровска ЗАБЛЕСНА „СЈАЈОТ НА СКРШЕНИОТ КРИСТАЛ“

Во секое лошо секогаш има и нешто добро. Тоа е токму тој сјај на скршениот кристал, сјај што симболизира желба за живот и кој е најубав и најјако свети тогаш кога е скршен – со својот блесок тој ни дава надеж и верба во подобро утре, вели Петровска

Во ноември 2011 година излезе од печат уште една нова книга поезија во издание на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, а под покровителство на Советот за национални малцинства при Владата на РХ. Втората двојазична стихозбирка “Sjaj slomljenog kristala” (Сјајот на скршениот кристал) на поетесата Елизабета Петровска беше повод за нејзиното претставување пред многубројната хрватска и македонска јавност во Загреб, што се одржа на 15 декември во големата сала на Хрватското новинарско друштво со поддршка од Заедницата, МКД “Охридски бисер” од Загреб и Зборот на новинарите на националните малцинства при ХНД.

За книгата зборуваа рецензентите проф. д-р Васил Тоциновски и проф. Огнен

Бојацкиски, песните ги рецитираше познатата драмска актерка Костадинка Велковска во инструментална придружба на флејтистката Ѓулијана Алимоски, а програмата ја водеше проф. Тинка Барбутов Крстева.

Во името на Зборот на новинарите на националните малцинства при ХНД, претседателката Марина Апостоловска на Петровска и посака успешна промоција, уште многу нови стихови, но и текстови во списанието “Македонски глас”.

- Новиот ракопис на Елизабета Петровска го потврдува она што го познаваме од нејзината прва, дебитантска книга, наградена со наградата “Стојан Христов” на Струшките вечери на поезијата во 2010 година. Меѓутоа, таа сега доаѓа со нови стихови, рамноправно испеани и на хрватски и на мајчиниот македонски јазик, кои низ нејзините препознатливи теми и мотиви имаат завидни исчекорувања и естетски ре-

зултати во новото поетско пеење. Тука имаме два тематски круга, темата на љубовта и оној втор круг кој ја подразбира мислата, смислата, есенцијата, односно една продлабочена човечка нишка на егзистенцијата. Петровска е поетеса што гледа напред и чекори пред сопственото време. Таа сака да ни каже дека светот може без секого, па и без поетот, но тогаш тој ќе биде многу посиромашен, сив, монотон, безличен... како без душа, без оној златен клуч кој ги отвора сите врати, истакна во својот говор проф. д-р Васил Тоциновски.

Проф. Огнен Бојаџиски во своето излагање рече: – Во сите свездени моменти само поезијата останува како најубав дел на човечката интима. Токму во песните на Петровска, кои се тематски проследени со живописни слики и поговорки, сакам да ја нагласам таа сила на интимата. Нејзиниот прв обид, симболички кажано, беше обид на славејот да излезе од кафезот. Денес славејот излезе и пее слободно. Но, од оваа прекрасна книга може да се почувствува дека славејот носи лузна. Тоа е лузна на животот. Меѓутоа, Елизабета има сила и храброст да ни ја презентира, преточи во едно пеење, зашто поезијата не се пишува туку се пее. Овде се крие и една голема душа која е чиста во себе и длабоко обоена со носталгија, богатство проткаено во поезијата на Петровска, давајќи и една сосема нова димензија, бидејќи таа пее од срце, од спиритот на два јазика. Разликата во пеењето на Елизабета во нејзината трета или четврта книга само ќе се продлабочува, зашто нормално е секој поет да созрева во духовноста и да го победува времето и просторот. Таа успеа да ја спои нишката на носталгијата кон земјата на древното сонце со една нова култура, нова татковина, и со тоа се вбројува меѓу оние творци што и македонската и хрватската култура ја сла-

ват и одбележуваат како мостови во своето постоење и за својата иднина.

На крајот од промоцијата, Елизабета Петровска се обрати до гостите со зборовите: – Свесна сум дека со денешниот ритам на животот, луѓето имаат многу малку време за поезија. Таа често им се чини имагинарна, премногу неразбирлива, понекогаш и недоречена... Но, факт е дека поезијата е сепак дел од нашиот вистински, секојдневен живот, без оглед колку тој бил суров и тежок. Затоа не треба да гледаме на животот во неговата празнина, туку во неговата различност, хармонија и убавина. Поезијата е таа што треба да го слави животот и да му се радува, иако понекогаш звучи тмурно, меланхолично, депресивно... Бидејќи таа е само израз на емоционалната состојба на поетот во одредено време и на одредено место. Но, во секое лошо секогаш има и нешто добро. Тоа е токму тој сјај на скршениот кристал, сјај што симболизира желба за живот и кој е најубав и најјако свети тогаш кога е скршен – со својот блесок тој ни дава надеж и верба во подобро утре.

Петровска се заблагодари за укажаната доверба и изрецитира неколку свои стихови, а потоа, гостите го продолжија дружењето на пригодната закуска.

Марина Апостоловска – Вујаклија

ПРОСЛАВА НА СВ. НИКОЛА

Празникот на Св. Никола, по јулијанскиот календар се слави на 19 декември. Свети Никола е светец – заштитник на Католичката и Православната црква, епископ, патрон на морнарите, рибарите, пекарите, затворениците, патниците, бродовите, трговците, децата и студентите. Денеска овој лик е познат како заштитник на своите деца на кои им дели подароци. Во неговиот живот секогаш се борел против неправдата и за љубов на соседите за Светителот. Исцрпен од покајание и работа умрел на шести декември 327 година и бил погребан во Мири, каде што и денес се наоѓа саркофагот во кој некогаш било положено неговото тело.

На празникот на Св. Никола во Риека беше организирана света литургија што ја предводеше протојереј Кирко Велински во име на МПЦО “Свети цар Константин и царица Елена”. Литургијата беше служена во црквата на “Свети Флоријан и Себастијан” што на Македонската православна црковна општина и ја отстапува Риечката надбискупија. Меѓу другото, отец Велински на сите верници им порача: “Драги браќа и сестри, ангелската песна во слава на Бога во висините, а на земјата мир меѓу луѓето и добра волја која ги објави рождеството Христово нека најде одзив и во вашите срца во претстојното 2012 лето Господово. Христос се роди, честит Божиќ и благословена Нова 2012 година!”

И. Чрњар

ПРЕДНОВОГОДИШНА РАДОСТ ЗА ДЕЦАТА ОД СПЛИТ

Кoj не се радува на подароци? А децата секако најмногу. Пред Новата година, членовите на МКД “Македонија” од Сплит и овој пат не го забораваја детското радување со новогодишните пакетчиња. Па така собрани во просториите на Друштвото, родителите и децата со пригодно дружење се радуваа на доаѓањето на Новата година.

Љубопитните детски раце веднаш се фатија за работа, претурајќи по пакетчињата да видат што добиле на дар. Имаше дечиња кои за прв пат годинава добија новогодишни пакетчиња во оваа пригода, но имаше и такви кои веќе и лани си добија подароци. Дел од нив го посетуваат училиштето по македонски јазик и култура во “Скалице”, Сплит.

М. Георгиевска

ДЕДО МРАЗ И ВО ЗАДАР

На 17 декември 2011 во МКД “Билјана” дојде Дедо Мраз. Петнаесетина деца го дочекаа и примија со радост и убави подароци. На децата од 2 до 14 години, како и во изминативе години, им подаривме пакетчиња. Иако немавме доволно средства за оваа нивна радост, не сакавме да останат без пригодните пакетчиња. Целта беше не само децата да добијат подароци, туку и да се дружат и меѓусебно да се запознаат. Атмосферата што се создаде беше доказ дека манифестацијата успеа во целост – на голема радост на нас возрасните.

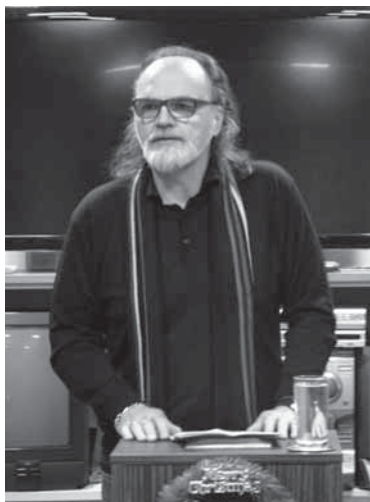
На состанокот што се одржа една недела пред овој настан претседателката М. Мајиќ предложи дека таа како претставник на македонското национално малцинство во Задарска жупанија ќе ги финансира даровите, што беше едногласно прифатено. Децата се нашата иднина па можеби ќе успееме на овој начин да ги привлечеме во Друштвото.

Одеднаш, од другата соба излезе нашиот член Јован Николовски, преоблечен во Дедо Мраз, а сите се изненадија од каде тој дојде кога немаме одак. Потоа, Надица Жампера им прочита две приказни од книгата на Наташа Ламбевска “Гужва на гранка”, а тие ракоплескаа од сè срце. Дедо Мраз им подари пакетчиња и со секого се сликаше. М. Мајиќ им ја запеа песната “Коледе” и им објасни дека таа песна се пее на Бадник во Македонија.

Атмосферата беше весела: децата дуваа педесетина балони со кои си играа. Закуската и за децата и за возрасните ја подготвија членките на Друштвото. Нека им е среќна Новата година и благословен Божиќ на сите овие мали, мила деца, па им посакуваме многу среќа и здравје, исто како и на сите членови на МКД “Билјана”.

М. Мајиќ

Goran Kalogjera – počasni doktor Sveučilišta „Sv. Kiril i Metodij“ u Skopju 19. STOLJEĆE KAO INSPIRACIJA ZA POVIJESNU KNJIGU

M.G.: Poštovani profesore, u ime "Makedonskog glasa" dopustite mi da Vam najprije čestitam na izuzetnom priznanju – počasni doktor skopskog Sveučilišta "Sv. Kiril i Metodij". Pa evo da Vas pitamo, kako ste se osjećali u tom svečanom trenutku kada ste primili ovo priznanje?

G. Kalogjera: Hvala na čestitkama i na pažnji. Teško je

sada s vremenske distance reći kako sam se tada osjećao: bio je to spektar različitih osjećaja, ponosa, zadovoljstva, blage nervoze, iščekivanja. U biti bila je to vrlo svečana ceremonija, s govorima predstavnika institucije koja me predložila za počasnog doktora, dekana Filozofskog fakulteta Maksima Karanfilovskog, potom objašnjenje rektora Velimira Stojkovskog zbog čega to priznanje dobivam i potom moja zahvala Sveučilištu u Skopju, čiji sam postao počasni član. Naravno da ste u tom svečanom trenutku uzbuđeni. Pred vama sjede predstavnici akademske zajednice, članovi Akademije, ljudi iz politike i crkve i potom brojne kolege i kolege, novinari, kameramani, sve je u nekakvom blještavilu, a vi ste u tom trenutku centar svega toga. Lijep i ugodan osjećaj.

M.G.: Ovih je dana iz tiska izašla Vaša nova knjiga "Makedonsko 19. stoljeće". Možete li reći što je ono što je posebno i različito, ali i zajedničko na tom planu kod Hrvata i Makedonaca?

G. Kalogjera: Knjiga "Makedonsko 19. stoljeće" nametnula mi se nekako sama od sebe. Sva moja istraživanja i radovi mahom su proizlazili iz makedonskih književnih radionica 19. stoljeća. Dobar književni povjesnik, bar se ja toga kao Barčev sljedbenik pridržavam, da bi mogao dati određena tumačenja o književniku i njegovom djelu, ne mora samo poznavati njegov opus, nego i vrijeme u kojem je stvarao. Pošto su svi makedonski književnici 19. stoljeća na ovaj ili onaj način bili vezani uz političku klimu koja je vladala u Makedoniji u to vrijeme, onda sam zaključio da se konačno dobro upoznam i s političkim, etničkim, crkvenim, kulturnim, revolucionarnim događajima toga vremena, da bih mogao zaokružiti kompletnu sliku o razdoblju u kojem su djelovali neki od mojih književnih simpatija, primjerice, Konstantin Miladinov, Grigor Prličev, Konstantin Petković. Bio je to mukotrpan i naporan ali vrlo edukativan posao, jer sam iščitavajući brojnu literaturu u potpunosti shvatio "makedonsko krvavo stoljeće", što mi u mnogočemu pomoglo riješiti neke nedoumice ali i postaviti neke teorije koje su oprečne mojim makedonskim kolegama. Posebno zadovoljstvo bilo je upoznati se s egzi-

lantskom grupom pisaca, rodom Makedonaca, od kojih su mnogi djelovali i stvarali u Bugarskoj. Ako već moramo povući neke paralele u odnosu na Hrvate i Makedonce u 19. stoljeću, onda bih rekao da je Hrvatima bila mnogo lakodnije živjeti pod Austrougarskom monarhijom, negoli Makedoncima pod Turcima i grčkom arhiepiskopijom. Sličnosti ima najviše u razvoju književnih vrsta. Smatram da su Makedonci u izuzetno teškim prilikama uspjeli realizirati skoro sve književne vrste kao i Hrvati, dakle stvorili su lirsku pjesmu, ep, poemu, putopis, aforizam, pripovijetku, biografiju, autobiografiju, novelu, što je u odnosu na 18. stoljeće bio golem iskorak naprijed. Da ne govorim o brojnim političkim i polemičkim tekstovima, koji su također u drugoj polovici 19. stoljeća odigrali značajnu ulogu u buđenju nacionalne svijesti, kao i niz izvrsnih lingvističkih studija, čiji su autori prije Misirkova apostrofirali centralne govore kao temelj budućeg književnog jezika.

M.G.: U Rijeci je pronađen podatak koji je zapravo pravo znanstveno otkriće. Radi se o tome da je u drugoj polovici 19. stoljeća ovdje 20 godina boravio Andreja D. Petković, ruski generalni konzul. Možete li nam reći nešto o tom otkriću? Pripremaju se i prigodne svečanosti povodom toga.

G. Kalogjera: To je u svojoj knjizi Riječki konzuli objavio profesor Irvin Lukežić, čime je u potpunosti nadopunio istraživanja kako mojih tako i makedonskih kolega. Mi smo naime smatrali da je Andreja Petković boravio u svojstvu ruskog konzula u Rijeci ne više od tri do četiri godine, međutim kolega Lukežić je dokazao da je to ipak razdoblje od dvadesetak godina. Potaknuti tom spoznajom, veleposlanik Dančo Markovski, kolega Vasil Tocinovski i ja došli smo na ideju da se obilježi zgrada u kojoj je Andreja Petković živio i djelovao kao političar. Locirali smo zgradu, tako da smo trenutačno u pregovorima sa gradskim vlastima o dobivanju dozvole.

M.G.: Vi ste počasni konzul Republike Makedonije. Recite nam nešto o budućoj suradnji i perspektivama te suradnje između Makedonije i Hrvatske.

G. Kalogjera: Time se dičim i u tom duhu prijateljstva i suradnje i djelujem. O budućnosti suradnje naših zemalja ne mogu govoriti jer ja nisam političar niti diplomat. No želim upozoriti na nešto drugo. Mislim da bi Vlada Republike Makedonije, odnosno neki njezini resori, primjerice kulture, znanosti, morali posvećivati mnogo veću pažnju pozitivnim i negativnim trendovima njegovanja, odnosno zatiranja makedonističkih centara u Hrvatskoj. Sa četiri makedonistička jaka i sveučilišna centra, Zagreb, Osijek, Rijeka, Zadar, spali smo na dva, studij makedonistike u Zagrebu i Lektorat makedonskog jezika u Rijeci. To su slučajevi na koje bi u Makedoniji trebali gledati sa zebnjom i postaviti pitanje zašto? Pitanje je dokle će djelovati i Lektorat u Rijeci i onda ćemo spasti samo na Zagreb. Ja osobno s optimizmom gledam na budućnost naših međudržavnih odnosa, međutim ovakvi trendovi gašenja najekspanzivnijih izvorišta makedonske riječi, književnosti i kulture nisu mi prihvatljivi.

Iva Črnjar

Почна културната соработка меѓу Осиек и Струмица

“Последниот ден на Мисирков” е “симболички чин за митот на вечното враќање на изгубениот син – Крсте П. Мисирков, кој во претставата, се враќа во Македонија на

Деновите на македонската култура 2011 во Осиек почнаа во саботата на 12 ноември. Но не како што беше планирано и најавено. Уметничките дела “Од фондусот на 48. меѓународна струмичка колонија” за жал, си останаа дома, во Струмица. Причини имаше многу, објективни и субјективни, од оние кои можеа навреме да се средат и до оние кои не можеа да се предвидат. Било како било, осиечани останаа скусени за еден настан што на збратимувањето меѓу градовите ќе му понудеше содржина која Уметничката академија од Осиек, но и бројните уметници од регионот ќе можеа да ја искористат како нов мост на соработка.

Во делот предвиден за изложбата затоа, се одржа кусо дружење на раководителот на Отсекот за ликовна и галериска дејност, Бранко Пепиќ со присутната публика на која и ги претставени активностите на колонијата во Струмица. Тој во име на организаторот, Националната установа центар за култура “Антон Панов” во Струмица, му се заблагодари на МКД “Браќа Миладиновци” од Осиек за поканата и истакна дека оваа колонија е најстара во Македонија. Нејзиниот карактер е меѓународен, со гости од речиси цела Европа и пошироко. Делата на сликарите, графичарите, скулпторите и мозаичарите остануваат трајна сопственост на Струмичката ликовна галерија, па на присутните им беа поделени каталози од оваа колонија.

Пред почетокот на претставата, на сцената од Хрватскиот народен театар во Осиек претседателката на МКД “Браќа Миладиновци” Јагода Тренеска-Цветичанин ја истакна 17-годишната заложба на Друштвото за промовирање на македонскиот јазик, уметност и идентитет, со цел

да се остави културна трага во нашата втора татковина и да се градат мостовите на пријателството меѓу нашите две татковини. Во тој контекст ги истакна двата големи јубилеи кои ги одбележуваме со оваа манифестација: 150 години од печатењето на Зборникот на браќата Миладиновци и 85 години од смртта на големиот Крсте Петков Мисирков, македонски филолог, кодификатор на македонскиот литературен јазик и правопис, славист, историчар, етнограф, публицист, идеолог за единство на македонскиот народ.

Во име на Градската управа на Осиек, на присутните им се обрати доградоначалничката Данијела Ловоковиќ која ја нагласи важноста на чекорот за збратимувањето меѓу Струмица и Осиек. “В храмот на културата во Осиек симболично почнува културната соработка на двата града, Струмица и Осиек. За осиечани, театарот е голема љубов: и во најтешките премрежиња на годините на војната, оваа институција остана чувар на традицијата и идентитетот, културата и љубовта кон вистината. Ме весели што оваа театарска сцена вечерва им е домаќин на струмичани. Добро ни дојдовте!”, рече на крајот Ловоковиќ.

Раководителот на театарот, Драган Маџиров, им се заблагодари на Министерството за култура на Р. Македонија и МКД “Браќа Миладиновци” што го овозможија ова гостување и истакна дека струмичкиот театар постои 62 години, а остварени се преку 300 премиери. Со своите претстави струмичани гостувале во Марсеј, Франција, во Пјаченца, Италија, а во преговори се наскоро да гостуваат и во Русија и Полска. За претставата на авторот Јордан Плевнеш, а во режија на Дејан Пројковски, истакна дека

почетокот на третиот милениум.”

Претставата е набиена со голем емотивен набој. Рудиментарната сцена со танцовачки ковчези кои се претвораат во скалила кон небото, играта на светлото и темното, силната музика на Горан Трајковски (Мизар/Анастасија), која го комбинира етно-ритамот со поезијата на Константин Миладинов, добрата глаума но и пеење и танц на струмичани, сето тоа е прекрасно. Морничавоста и трагичноста на ситуацијата ја нагласуваат репетициите: се повторуваат реплики, но и движења и песни. Напорот на авторот во еден единствен ден, денот на смртта на големиот македонски деец да ги претстави најважните точки од неговиот живот и дело (животот во над 20 градови во Европа, егзилот од Македонија, познавањето на 26 јазици, меѓу кои и санскритот, залагањето за македонскиот јазик и идентитет) е за секоја пофаба. Патриотизмот се чувствува но не е пренагласен. Сето тоа на гледачите им дава можност да научат многу, но и да истражат каков бил животот на Крсте Петков Мисирков и особено, неговата трагична и сиромашна смрт, без кого немаше да постои нашиот јазик денес.

За Македонците кои се надвор од татковината, оваа претстава е големо богатство зашто дава одличен увид во нашата историја на народ со протерана интелигенција, но со силна волја да се најде себеси “во големиот универзум чија граница е границата е Македонија”.

Јулијана Тешија

Претставата “Последниот ден на Мисирков” во организација на МКД “Македонија” беше прикажана и во Градскиот театар за млади во Сплит.

НОВОГОДИШЕН ПРИЕМ ВО МАКЕДОНСКАТА АМБАСАДА

Загреб: На 16 декември 2011 во Амбасадата на Република Македонија во Република Хрватска Н.Е. Данчо Марковски приреди Новогодишен прием. Присуствуваа претставници на сите македонски асоцијации во Хрватска, протојерејот Кирко Велински, дипломатски претставници и членови на хрватските партии.

Во поздравната реч Н.Е. Марковски истакна: “Можби не сте многубројни како национално малцинство во Република Хрватска, ама сте на одреден начин категорија која е многу активна. Вие како професори, доктори, администратори... дел сте од хрватското општество што ги гради и чува пријателските патишта меѓу Македонија и Хрватска. Многу ми е драго што на вакви настани во Амбасадата меѓу Македонците можам да видам и истакнати членови од хрватскиот општествен живот, како што е нашата драга г-ѓа Весна Шкаре–Ожболт. Годинава што изминува ќе ја паметиме по тоа што Република Македонија во своја корист го доби спорот за името на Хашкиот трибунал. Тоа е патоказ дека сакаме да станеме членки на НАТО и Европската унија како полноправна земја. Исто како Хрватска, и Македонија цели дваесет години го трасира својот пат кон подобра иднина. На крајот сакам да кажам дека македонската дијаспора не само што е мост со светот (фраза која сите ја парафразираат) туку тоа се луѓе кои го претставуваат културното наследство, обичаите и македонскиот јазик. Затоа особено сум горд што утре го отвораме шестото училиште за дополнителна настава по македонски јазик во Вуковар. Ви посакувам добро здравје, среќа и сè што сакате да ви се исполни во следната 2012-та година.”

Протојерејот Кирко Велински од името на Македонската православна црква рече: “Убаво е кога ќе видам толку Македонци на едно место како што сум среќен кога ќе ве видам во црквата Св. Рок каде ги одбележуваме најзначајните празници на македонската православна црква. Ја користам приликава уште еднаш да ве потсетам дека наскоро во Загреб ќе се изгради македонски православен храм, па помошта од сите вас е благословена од Бога.”

М. Апостоловска – Вујаковиќа

ИЗЛОЖБА НА СЛИКАРОТ ИВО КАЈЗЕР

Риека: Во просториите на МКД “Илинден” на 14 декември беше отворена изложбата на уметникот Иво Кајзер. Типичните летни и морски мотиви на овие слики ги закитија просториите на МКД во овие зимски денови. Кајзер е роден во 1947 година во Вашка крај Слатина, а во Риека живее од 1965 година. Имал изложби во многу хрватски градови и зад себе има големо и богато сликарско искуство.

“Ovoga sam puta predstavio primorski pejzaž u maniri hiperrealizma. Publika će se iznenaditi jer moje slike inače ne predstavljaju samo primorske pejzaže, uz njih slikam i portrete, te žanr prizore. Takvu sam izložbu imao i prošle godine u riječkoj Filodrammatici, no ove sam godine odlučio napraviti mali eksperiment. Htio sam vidjeti kako će publika reagirati kada na slikama nema likova, nema ljudi, odnosno kakva je komunikacija publike s takvim slikama u kojima ljudi nisu na slici, već ispred nje. Tako je ova izložba koncipirana i sada očekujem povratnu informaciju od publike. Slikam od djetinjstva, a komentirati svijet riječju i oblikom počeo sam davno. Kako čovjeku idu godine, tako on evoluirao i mijenja se. Tako su se i sadržaji moga slikarstva promijenili od samih početaka do danas”, ni рече на отворањето на изложбата Иво Кајзер.

Освен со сликарство Кајзер се занимава и со книжевност. Пишува поезија и проза и е член на Друштвото на хрватските писатели. Има објавено две збирки песни: “Случајни путник” и “Фестивал повратника” и еден роман “Кроника у доба пародије”. На оваа изложба сите присутни имаа можност да слушнат и стихови на Кајзер кои ги интерпретираа членови на Друштвото на хрватските писатели. Во следната година Кајзер планира своите нови слики да ги создава во апстракција.

И. Чрњар

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО ВО ЗАГРЕБ

Дева денес Надсуштествениот Го раѓа и земјата на Непристапниот пештера Му принесува, ангелите со пастирите славословуваат, мудреците со ѕвездите патуваат. Се роди заради нас Новороденче Бог (Кондак на празникот).

И оваа година Божик во Загреб Македонците го прославија на најсвечен начин. Црквата беше претесна да ги прими сите верници кои дојдоа од Загреб, околината и соседните градови, да му се поклонат на Богомладенецот Христос.

Парохискиот свештеник протојереј Кирко Велински литургијата ја започна со посланието испратено од неговото Блаженство Архиепископот Охридски и Македонски г. г. Стефан, заедно со Светиот Архиепископски Синод на Македонската Православна Црква: “Пренесувајќи ги нашите поздрави до сите верни чеда на нашата Света Црква во Татковината и секаде по светот каде што нè има, ве повикуваме да стоиме во слободата со која Христос нè ослободи, да стоиме во благодаратта Христова исполнувајќи ги Неговите заповеди, да стоиме во името со кое сме повикани, заш-

то тоа име е над секое име (Филип 2,9) и да сведочиме со вера и дела, онака како што сведочеа светиот апостол Павле, свети Климент и Наум и сите кои Го прославија Христа Богомладенецот во своите животи, кои се обожиле во Него, приведувајќи го овој наш македонски простор, време и народ кон вечниот живот во царството Небесно.”

Потоа, децата и возрасните пристапија и се причестија.

И оваа година Управниот одбор на МПЦО “Св. Злата Мегленска” на најмладите им подари скромни подароци.

Посебна радост беше доделувањето благодарници на госпоѓа Татјана Краљ и господин Никола Апостолов, кои вредно од самиот почеток на Црковната општина, верно и од срце му служат на Бога и Црквата.

На крајот парохискиот свештеник, од името на Управниот Одбор на МПЦО “Св. Злата Мегленска”, детално објасни до која фаза е со проектот околу изградбата на наша црква во Загреб, им се заблагодари на сите за нивните донации и упати апел сите да најдеме мудрост и сила да продолжиме да даруваме за што поскоро да си изградиме дом за нас – дом на Бога.

Стојанка Тежак

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО ВО ИСТРА

Христос Се Роди – Навистина се Роди! На 7 јануари многубројните верници пристигнаа од Пула и цела Истра и си честитаа по пулските улици, одејќи кон Фрањевачкиот самостан

(каде ги одржуваме нашите богослужби), и сега со молитва да го пречекаме Богомладенецот Господ Исус Христос. Литургијата и богослужбата ја предводеше отец Васил Пецуровски, кој допатува од нашата татковина Република Македонија.

На општа радост на сите, а по божјата милост на Св. Литургија дојде и отец Атанасие, монах од Република Македонија кој е во братството во манастирот во Ново Село Струмица, а во моментот приватно престојува во Хрватска. Литургијата беше прекрасна. На отец Васил во пеењето му помагаше отецот Атанасие со својот ангелски глас.

На крајот, откако отец Васил ја прочита пораката од поглаворот г. г. Стефан, заедно со Светиот Архиепископски Синод на Македонската Православна Црква, најнапред дечињата, а потоа и возрасните, ги причести и ја подели нафората.

Потоа, сите верници се упатија во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула, каде УО на МПЦО “Св. Јоаким Осоговски” и верниците приредија трпежа на љубовта за сите присутни. Дружењето траеше до доцните попладневни часови во благопријатна и христијанска атмосфера.

УО на МПЦО “Св. Јоаким Осоговски” изрази искрена благодарност до Неговото Високопреосвештенство Митрополитот Европски г. Пимен и парохискиот свештеник протојереј Кирко Велински, кои се потрудија и организираа да ни дојде свештеник, за да можеме и ние достоино да го

прославиме Рождеството Христово – Божик.

Орце Стојкоски

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО ВО СПЛИТ

По милоста Божја и на општа радост на верниците на нашата Македонска православна црковна општина “Св. Наум Охридски” од Сплит, и ова лето Господово на празникот на Рождеството Христово – Божик богослужеше нашиот парохиски свештеник протојереј Кирко Велички. Црквата беше полна. Македонците дојдоа од сите краеве на Сплит и околината, да се помолат на Богомладенецот Господ Исус Христос.

Парохискиот свештеник ја пренесе пораката од поглаварот на Македонската православна црква г. г. Стефан заедно со Светиот Архиепископски Синод на Македонската Православна Црква, каде се вели: “Светата Црква препорачува да се сака ближниот, да се почитува секој човек, да не се мисли и прави зло на другиот, па дури и да се почитуваат и непријателите.... Гаранцијата за ваквиот морален систем е во верата во Единиот Господ, во љубовта што тој ни ја покажува, а чиј врв се докажа токму на денешниов ден – кога **Бог толку го возљуби светот, што Го даде Својот Единороден Син, та секој што верува во Него да не загина, туку да има живот вечен. (Јован 3,16).**”

На крајот отец Кирко од името на Управниот Одбор им заблагодари на сите кој уплатиле за

изградбата на нашата црква во Загреб и ги повика да пронајдат сила и мудрост и во овие исклучително тешки времиња да продолжат да донираат за што покоро да си ја изградиме црквата, која вечно ќе сведочи за нас на овие простори. Исто така им заблагодари на сите кои зедао учество и финансиски помогнаа во купување на свештенички одежди, свети сасуди, богослужбени книги и црковни предмети за потребите на МПЦО “Св. Наум Охридски” во Сплит.

Прославата со богата трпеза на љубовта продолжи во прекрасните простории на Црковната општина во Сплит во благопријатна христијанска атмосфера.

Љубинка Тасиќ

ПРОСЛАВА НА БОЖИК ВО РИЕКА

Големиот празник Божик во организација на МПЦО во Риека “Св. Цар Константин и Царица Елена” во црквата “Св. Флоријан и Себастијан”, достоино го прославија сите Македонци на овие простори. Притоа беше одржана света литургија, што ја предводеше о. Васил Пецуrowsки од парохијата Винаца од Република Македонија. За својата петта посета на Риека, Пецуrowsки рече: “Овде меѓу вас сè ми е познато и убаво, па се чувствувам како дома и дури и службата ми е полесна.”

- Божик за Македонците и за секој христијанин е раѓањето на Господ Исус Христос – тоа е најголемиот празник, како и Велигден. Божик е почеток на христијанскиот свет, помирување

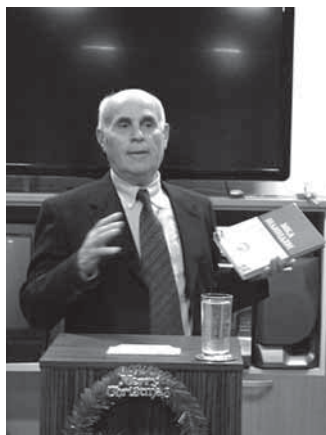

на човекот и Бога. Што е тоа помирување? Кога Бог ги создаде првите луѓе Адам и Ева и ги стави во рајот, им заповеди: “Јадете од секое дрво, само немојте да јадете од дрвото на спознанието на доброто и злото, бидејќи тоа дрво не е за вас.” Жената погреша, па се скри од Бога наместо да бара покајание. Со тоа прогонување на првиот човек од рајот, Бог го истера човекот од својата близина, а сега Божик е помирување на човекот со Бога. Помирување на начин да Бог самиот се овоплоди, помина при Пресвета Богородица, зеде човечко тело и се роди во светот само да го измири човечкиот род со Бога, да отвори една нова страница за помирување, да ги отвори рајските порти. Ние сме сега на некој начин измирани со Бога кој ни подари рака на сите, а понатаму ние сами одлучуваме дали ќе го почитуваме, рече о. Пецуrowsки.

Отец Пецуrowsки на литургијата упати честитка на сите Македонци: “Нека ни е честит православниот Божик. Да ни даде Господ на сите да ги отвориме срцата и да си простиме, да не се делиме кои сме со него и да бидеме сите заедно, да ни дари мир на нашите семејства и на нашите соседи. Ако има мир во соседството ќе има и кај нас. Нека мирот Божји влезе во нашите домови и во нашите срца.”

Ива Чрњар

ВТОР ДЕЛ НА МОНОГРАФИЈАТА МКД “ИЛИНДЕН”

На 23 декември 2011 во просториите на МКД “Илинден” во Риека беше одржана свечена седница, по повод 20-те го-

дини на Друштвото. Притоа, беа доделени благодарници на оние кои значително придонесоа за успешната работа во Истарско-горанската жупанија и за членовите на Друштвото, но и за личности и институции од Риека, бидејќи без нив МКД “Илинден” немаше да биде толку успешен.

На манифестацијата беше претставено и второто издание на монографијата на МКД “Илинден”, на авторот Владо Настески. Книгата ја претстави проф. Горан Калоѓера при што рече: “Naš prijatelj i autor Vlado Nasteski pravi je istinski kroničar ove zajednice, čovjek koji godinama sustavno, pažljivo i nenametljivo traži informaciju ne želeći da se zagubi neki događaj od važnosti za praćenje djelovanja MKD “Ilinden”. Stoga bih gospodinu Nasteskom uputio čestitke na njegovom trudu, koji daje zamjetljive rezultate, ali isto tako na njegovom zalaganju koje proizlazi iz osjećaja da radi u korist svoga naroda i svoje zajednice na prostorima Republike Hrvatske.”

- Kad gledate i čitate ovu monografiju, ostajete zadivljeni i impresionirani bogatstvom sadržaja i događanja koju su se događali pod okriljem Ilindena. Ilinden se uspio profilirati kao respektabilna, društvena, kulturna manjinska zajednica koja nije samo neko društvo gdje se uz ples i pjesme čuvaju običaji primarne domovine, već mnogo više. Ilinden u ovom gradu postaje mjesto brojnih događanja, koja po svom umjetničkom, estetskom i profesionalnom karakteru dosežu visoku profesionalnu razinu. Sve o čemu govorim, govorim na temelju tekstova i slika Vlade Nasteskog, jer su one slika i prilika Ilindena, odnosno njegova osobna iskaznica. Čovjek ne može a da ne osjeti ponos što je bio

sudionik ovih događaja, koji su proteklih godinama davali svoj kulturni doprinos multietničkoj Rijeci. Makedonci u ovoj zajednici prepoznali su tu multietničnost i nisu ostali zatvoreni za sebe, već su stvorili kreativan i prijateljski odnos sa drugim manjinama, na čemu im valja čestitati. Knjige ostaju kao pisani spomenik i onda kad nas ne bude, ova knjiga će ostati i biti trajni spomenik Ilindena i njegove uloge u našem gradu, županiji ali i cijeloj Hrvatskoj. Knjigajetakođer vrijedan doprinos suživotu Makedonaca i Hrvata, svojevrsna spona koja spraja u onom najboljem humanom segmentu multietničkog društva kakvim jesmo i kakvom moramo težiti”, рече професор Калоѓера.

Поради овој труд на Владо Настески од сè срце му честитаме и веруваме дека оваа Монографија за историјата на Македонците во Риека засекогаш ќе остане траен документ.

И. Ч.

“МОНИСТРА” ВО ЗАГРЕБ

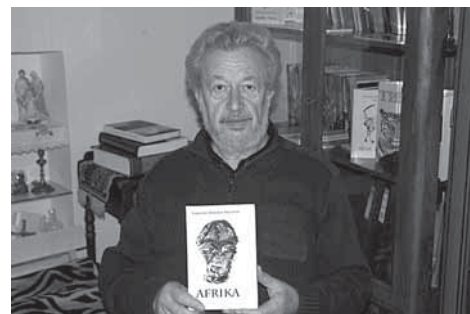
Загреб: По одлично посетениот концерт на 18 ноември 2011 година во Петриња, и успешно претставената и посетена музичка работилница на инструментална и вокална традиционална македонска музика во Етнографскиот музеј во Загреб на 19 и 20 ноември, предводена од Александар Јовевски и Габриела Јанушевска, познатиот македонски етно-состав “Монистра” продолжи со кусата турнеја низ Хрватска. На 21 ноември “Монистра” настапи со целовечерен концерт пред загрепската публика во познатиот клаупски простор “Творница културе (Мал погон)” во состав: Александар Јовевски (кавал, тамбура, гајда) кого го познаваме и како член на хрватскиот етно-состав “Афион”, Филип Николовски и Јован Стрезоски (тамбури), Маријан Андоновски и Дамјан Зифовски (перкусии) и прекрасниот вокал Габриела Јанушевска, која студира народно пеене во Штип. Публиката беше воодушевена од песните кои во својот аранжман воопшто не го нарушуваат балансот меѓу современиот и изворниот звук на македонската етно музика и зас-

лужено ги враќаше на бис и наградуваше со долготрајни аплаузи.

Својот истоимен деби-албум “Монистра” го објави во 2008 година, а во меѓувреме настапуваа на фестивали во Израел, Египет, Бугарија, Франција, Словенија, Италија... Во Хрватска доаѓаат по трет пат, а настапот во Загреб на некој начин е претпромоција на материјалот кој ќе се најде на нивниот нов албум, што се очекува да излезе наскоро.

Е. П.

“АФРИКА” НА ТОМИСЛАВ МАРИЈАН БИЛОСНИЌ

Задар: Задарското издавачко “Зружение 3000 години Задар” со поддршка на Министерството за култура на РХ, кон крајот на 2011 година ја издаде најновата стихозбирка насловена “Африка” на реномираниот хрватски писател и уметник, и голем пријател на Македонците, Томислав Маријан Билосниќ. Оваа стихозбирка е всушност продолжение на неговата рефлексивно-филозофска лирика, а Африка е само тематско-мотивска рамка на збирката која се наметнува како централен дел на авторовите егзистенцијални мисли, со кои тој искажува една нова димензија на истражувачки дух, дух на авантурист, миротворец, а најмногу, уметник со широки размери. Билосниќ е во вечна потрага по своето битие, а “Африка” е симбол на духовност, чувствителност, сомнежи и надевања, слично како и во неговата претходна книга поезија “Тигар”. Новата стихозбирка брои преку 180 страници, а поделена е во девет симболички циклуси: “Црнецот со плави очи”, “Зошто во Африка нема тигар”, “Калебас”, “Во Африка сме родени”, “Црното го покрива стомакот на светот”, “Црна жена”, “Риката на елените”, “Патот за Тимбукту” и Прилози. Графички и ликовно, книгата ја подготви самиот автор, кој е меѓу другото, и истакнат сликар.

Е. П.

Со Македонија и македонскиот јазик влегува во ЕУ

Ова беше само една од пораките на тркалезната маса „Македонскиот јазик – уште една различност во обединувањето на Европа“, која се одржа во Загреб на 10 јануари 2012 година, а беше организирана од Амбасадата на Република Македонија во Загреб со медиумска поддршка на „Нова Македонија“

Македонскиот јазик ќе ја збогати различноста во европското семејство: учесниците на Тркалезната маса

Македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Н.Е. Данчо Марковски, поранешниот хрватски претседател Стјепан Месиќ и професорите Предраг Матвејевиќ, Борислав Павловски и Горан Калоѓера на тркалезната маса проговорија за Македонија, Македонците и македонскиот јазик од политички, социолошки, историски и јазичен аспект. Во време кога РМ се соочува со негирање на името, идентитетот и јазикот, од Хрватска уште еднаш беа упатени пораки дека Македонија постои, како што постојат Македонците и македонскиот јазик.

- Едно е јасно – името Македонија ќе остане во името на државата, народот ќе остане македонски и јазикот – македонски. Тој јазик ќе ја збогати различноста во Европа. За разлика од Америка, Европа не го брише јазикот или народите, не создава еден јазик за сите. Напротив, ги приближува државите и народите и ги отстранува бариерите меѓу нив – посочи С. Месиќ и додаде дека прашањето на афирмирање на македонскиот јазик е многу важно за националниот идентитет. Тој смета дека со влегувањето на Македонија во ЕУ влегува и македонскиот јазик.

Амбасадорот Марковски ги нагласи тешкоразбирливите поединечни дипломатски ставови што ја спречуваат и опструираат натамошната интеграција на Македонија во НАТО и во ЕУ. Истакнувајќи дека ниту една држава во светот нема проблем со нашето име, додаде: “Напротив, поголемиот дел членки на обединетите народи воспоставија дипломатски односи под името РМ, на тој начин промовирајќи ги нашата стабилност и стабилноста на регионот. Таков пример е и Хрватска, која во последните измени на Уставот посебно ги наброи сите национални малцинства, меѓу кои се и Македонците.”

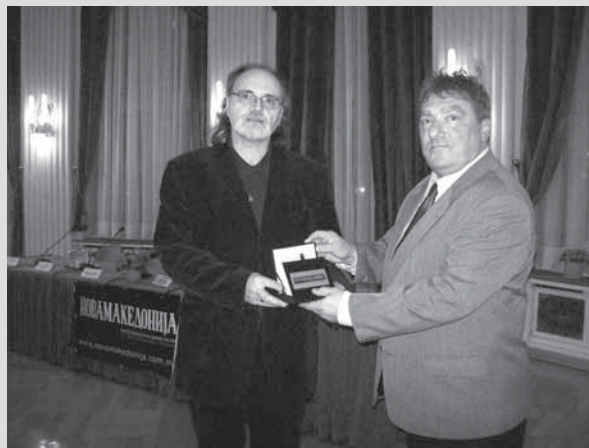
Проф. д-р Предраг Матвејевиќ истакна дека е срамота да не им се дозволи на Македонците својата држа-

ва и својот јазик да ги нарекуваат македонски. “Треба ли тогаш да му се оневозможи на светот да ги користи сите зборови што потекнуваат од далечните корени на древната грчка цивилизација: космос, полис, логика, тиранија, и меѓу другите и демократија. Да го замениме демократија со неологизмот што сме го исковале “демократура”? - истакна проф. Матвејевиќ.

Најпознатите македонисти во Хрватска, универзитетските професори Горан Калоѓера и Борислав Павловски се задржаа на историските аспекти на прашањето за македонскиот јазик. Тие побараа македонските власти да бидат поажурни и да имаат поголем слух кога станува збор за промоција на Македонија, на Македонците и на македонскиот јазик во Хрватска. Проф. Павловски особено ја нагласи опасноста од предлогот за ставање во сукцесивно мирување на катедрите за македонски јазик и книжевност на филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје, што може да има несогледливи последици во науката и во културата, укажувајќи при тоа дека на таков начин би се провоцирало и згаснување на катедрите и на лекторатите по македонски јазик во светот.

Милена Георгиевска

Признание за академик Горан Калоѓера

Резултат на извонредна соработка во негувањето на културните и духовните врски меѓу РМ и РХ

Пред почетокот на одржувањето на тркалезната маса во Загреб, во просториите на Новинарскиот дом, почесниот македонски конзул во Ријека академик Горан Калоѓера прими специјално признание од најстариот македонски дневен весник „Нова Македонија“, кое му го врачаша Сашо Георгиевски, негов дописник од Хрватска. Признанието му се доделува за извонредната соработка со „Нова Македонија“ во ширењето и негувањето на културните и духовните врски меѓу Хрватска и Македонија.

ДИЈАЛЕКТОЛОГИЈА (трет дел)

ЈУГОИСТОЧНО МАКЕДОНСКО НАРЕЧЈЕ

Втора поголема дијалектна група претставуваат говорите во Источна Македонија. Југоисточното наречје ги зафаќа деловите од македонската јазична територија источно и јужно од југоисточната граница на западното наречје. Во него влегуваат говорите јужно од линијата Скопје – Свети Николе – Злетово, со тоа што на овчеполскиот дел границата со северното наречје е нешто повлечена кон југ. Во ова наречје се вклучени и говорите во Солунско-Воденскиот регион во Егејска Македонија и македонските говори во Пиринска Македонија.

Заеднички особености на југоисточното наречје. Во однос на западното македонско наречје, југоисточното наречје е помалку изедначено. Голем дел од неговите јазичнодијалектни особености, било да се тие зачувани стари или иновирани црти, не претставуваат поцврста целина.

Меѓу заедничките црти се изделуваат:

- слободен акцентен систем: *баба, жена - жени, царица - царицата;*
- доследно чување на гласот *х*: *бех - бехме; кожух;*
- множинската наставка **-ове** кај именките: *клучове, волове, столове;*
- во сите овие говори старата група **цв-** има вредност **цав/цаф**: *цафти, цаф;*
- замената на **јат** со **а** зад **ц**: *цал, цалина, цана;*
- остатоци од мешањето на носните самогласки: *език, ечмен или изик, ичимен, заек, етрва;*
- појавата на вметнато **в** во почетокот на зборот: *ваглен, важе или ваглен, важе;*
- пред членската наставка редуцираните самогласки и наполно се губат: *работа, нифта, детто;*
- интервокалното **в** се чува: *човек, глава, половина - пуловинта.*

Од **морфолошко-синтаксичките особености** попрепознатливи за ова наречје во однос на западното, а заеднички за сите југоисточни говори, се изделуваат:

- изедначувањето на номинативната со дативната и со акузативната форма: *Стојан - на Стојан - види го Стојан;*
- отсуството на членските морфеме на **-ов** и **-он**;
- употребата на личната замена за 3 л.: **он, она, оно, они** и отсуството на **тој**;
- посесивните заменски придавки **нејн, нејна, нејно, нејни**;
- искажувањето на дативниот однос со **на**: *на нас ни рече, на кого му рече;*
- отсуството на **-т** во формата за 3 л. едн. сег. време: *он носе/носи, вике/вика, пее;*
- формата **са** место **се** од помошниот глагол **сум**: *они са донеле;*
- сложените глаголски конструкции со **има**, особено оние во кои влегува глаголот **сум** и **ќе**, се ретки;
- необични се исто така и формите **е дојден, беше дојден** итн.;

- предлогот **в/во** овдека гласи *у*: *у нас, у Скопје;*
- удвојување на предлогот **со** во **сос/сус**: *сус рака, сос нас / сус вас;*
- местото на кратките заменски форми е зад глаголот: *рече му, расипа се работта;*
- се чува употребата на формата од помошниот глагол **сум** во 3 л. едн. и мн. на минато неопределено време: *ќе е донел* итн.

Според повеќе дијалектно-диференцијални особености **југоисточното наречје** се дели на неколку помали дијалектни групи. Една целина претставува **штипско-струмичката** група говори. Најблиску до нив стојат **тиквешко-мариовските** говори.

Поголема дијалектна група во рамките на југоисточното наречје претставуваат јужните дијалекти, кои го зафаќаат просторот на правецот Кајлар – Воден – Пазар – Солун – Серез – Драма – Гоце Делчев (Неврокоп) – на север сè до планините Беласица и Кожуф, пробивајќи се по долината на реката Вардар сè до Демир Капија. Според местото на акцентот во оваа поголема група говори се изделуваат две подгрупи: **солунско-воденска** или **долновардарски говори** и **серско-драмско-лагадинска** и **неврокопска група говори**. Забележителна особеност на јужните македонски говори е силната редуција на неакцентираниите самогласки: *голем > гулем; месец > месиц.*

Посебна дијалектна индивидуалност во југоисточното наречје претставува **нестрамско-костенариската, костурската и корчанската група говори**. Овие говори со своите акцентски особености стојат блиску до тиквешко-мариовските говори, заедно со леринскиот говор. Овие говори се карактеризираат со особен број архаични јазични особености:

- остатоци од назализмот: *гранди, замби : гради, заби;*
- консонантски групи **шч** и **жц** или само **ж**: *свешча, чуждо / чужо;*
- широк изговор на **е** добиено од **јат**: *човјако;*
- остатоци од старата промена (деклинација) на членот: *човекотого, човекотому;*
- губење на предлогот **во**;
- употреба на **на** за изразување на директниот и индиректниот предмет: *Го виде на човеко, Му рече на човеко;*
- наставка **-тје** (место **-ње**): *станатје* итн.

Со свои архаични црти особено се изделува **корчанскиот** говор, поточно говорот на селата Бобошчица и Дреновени во Јужна Албанија. За старословенското **он** овде има или **а** (*рака*) или **а** придружено со носна согласка **ам/ан** (*замби, гранди*); вокалното **р** дало **ар** (*парсти*); вокалното **л** дало **ал** (*салса, вална*) и уште многу други архаични дијалектни особености со кои овие говори се одделуваат од другите југоисточни македонски говори и од западномакедонските говори.

Марија Георгиева-Петриќ
судски преведувач за македонски јазик

(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

ЇEDOMIR CVETKOVSKI

Te riječi nikad nisu zvučale teže... Razumjeti što? Da Bog ili neka druga sila sebi uzima dobre ljude, a na svijetu ostavlja one loše? Nekako se time gubi vjera u život, zar ne? No bez obzira na to, svatko od nas mora smoći snage da nastavi dalje u životu bez ovog dragog i cijenjenog čovjeka... Polako, dan za danom... njegovat ćemo lijepe uspomene jer to jedino i možemo... Netko je jednom rekao da je najlakše zaboraviti. Sjećati se

unatoč boli je pravi izazov... i zato će nam trebati ta unutarnja snaga i potpora koju jedni drugima možemo pružiti. Život koji nam je dala priroda kratak je, ali sjećanje na valjano proživljen život vječno je.

Koliko je bio valjan život Ćika Ćede (koji je umro u svojoj 79. godini)? Dopustite mi da izostavim činjenice o njegovom životu koje možete pročitati u nekoj biografiji i da se fokusiram na njegov utjecaj na druge ljude... točnije na mene, pa onda i na sve bližnje.

Sjećam se kada sam prvi put upoznala Ćika Ćedu. Prvo što mi je palo na pamet jest da je on takav tip osobe koju bi poželjela za svog djeda, miran, staložen a opet pun života. Ulijevao je stabilnost i sigurnost, dao bi pokoji savjet i pohvalio tamo gdje treba... nikad nametljivo... nikad nasrtljivo... uvijek u pravoj mjeri. Saznavši da je svirao tubu... stvari su sjele na mjesto u mojoj glavi... kao što je ton tube mekan i obao i kao što tuba nije baš popularna za solo koncerte, tako i Ćika Ćedo nije dolazio do izražaja sam, nego uz svoje dvije cure... A doći do izražaja uz dvije žene u kući nije nimalo lako, vjerujte mi... no eto, on je uspio, uvijek tu kada ga trebaš, nasmijan. I kada kažem nasmijan, onda mislim iskreno nasmijan. Lažni osmijeh možete prepoznati po tome što ako

se zagledate u nečije lice, vidite da se oči ne smiju. Ali ne i kod Ćika Ćede. Kao i njegov instrument koji proizvodi najdublje tonove, tako je i Ćika Ćedo živio... najdublje što je mogao. Ispunjavajući naša srca najdublje što je mogao... Ispunjavajući naše živote najdublje što je mogao... i mada neki ljudi nisu stvoreni da budu solisti u simfoniji života, ne možete zamisliti orkestar bez njih, jer ga oni upotpunjuju. To mi nekako na kraju daje odgovor na pitanje otpočetka: shvatiti zašto je otišao? Moj odgovor je... na nebu je premalo dubokih tonova i premalo tuba među anđelima... Dopustite mi da izrazim svoju sućut obitelji riječima Miroslava Krleže...

*Tužno je danas nebo, tužno ko raspuklo zvono.
Po ulici teku, kao po kanalu: kiša, ljudi, kočije i tmina.*

*Melodija smrti kaplje u tišini otrovnih tišina
na naše tijelo umorno i bolno.*

I to je Ono:

*Pjesma smrti blista, ko prizma u sedam boja,
I pogled kroz prizmu puca nekud daleko van,
Gdje nema razbitih zvona, gdje se ne pišu pjesme,
gdje je svjetlo, ko san,
daleko nekud van!*

Branka Janjić

ЦЕНОВНИК ЗА ОБЈАВЕНИ РЕКЛАМИ ВО “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Страниците на нашето списание “Македонски глас” отворени се и за Вашите реклами. Доколку сакате Вие и Вашата фирма да се рекламирате на нашите страници, доволно е само да се јавите на телефонот на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска или испратите понуда на нејзината адреса, а ние од Уредништвото веднаш ќе ги исполниме Вашите желби. Ценовникот за користењето на рекламниот простор е:

ФОРМАТ	ЦРНО-БЕЛО	КОЛОР
1/1 A4	600 куни	900 куни
1/2 A4	450 куни	600 куни
1/3 A4	300 куни	450 куни
1/4 A4	225 куни	300 куни
1/8 A4	150 куни	225 куни

Во очекување на нашите взаемни контакти,
Ваш “Македонски глас”

ПРЕТПЛАТА НА “МАКЕДОНСКИ ГЛАС”

Драги наши читатели,

Доколку Вие, кои редовно го читате нашето списание, сакате да станете негов претплатник и тоа редовно да пристига на Вашата адреса, Ви нудиме можност да го сторите тоа. Доволно е со писмо да се обратите на адресата на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска, Масарикова 16/1, 10000 Загреб, во кое ќе ја приложите потврдата за Вашата платена претплата (жиро сметката на Заедницата е: 2340009-1100038804, матичниот број: 3805760, и личниот идентификациски број (ОИВ): 07739533563) и читко да го напишете Вашето име и адресата на која сакате да Ви пристига секој нов број на Македонски глас.

Претплатата на Македонски глас за Хрватска, со платена поштарина (за 6 броја), изнесува 60 куни годишно, додека пак за странство, 120 куни годишно или 17 евра.

Со надеж дека наскоро ќе ни се јавите,
искрени поздрави од
Уредништвото

Бранко Манев СВЕТСКИ ЈУНИОРСКИ ПРВАК ВО КУГЛАЊЕ

На светското поединечно првенство во куглање одржано во Риека во 2010 година скопјанецот Бранко Манев стана светски првак. Роден е во Скопје во 1990 година. Студент е на Факултетот за физичка култура во Скопје.

Неговото семејство потекнува од Штип. Татко му Тодор бил познат куглаш и член на “Работнички”, “Вардар” и други клубови и е “крив” што уште како дете почнал да кугла. Беше член на куглашкиот клуб “МАК ПЕТРОЛ” во Скопје и на македонската куглашка репрезентација. Во Риека го забележале членовите и стручното раководство од куглашкиот клуб “КОНИКОМ” од Осиек и се договориле да дојде во Осиек и да игра за КОНИКОМ. “Во Осиек се вљубив и сакам да останам и да потпишам повеќегодишен договор. Управата, стручното раководство и играчите се воодушевени со мене, а посебно младите одлично ме прифатија”, вели Манев.

Освен што на факултет задолжително треба да се запознаат и ги практикуваат сите спортови, неговиот хоби е велосипедизмот, па редовно вози велосипед преку реката Драва во Барања.

Неодамна се одржа прв светски куп (НБЦ) во куглање во Скопје за третоплираниите клубови. Клубот на Манев “КОНИКОМ” од Осиек го освои првото место. Посебно е воодушевен од навивањето на публиката. Играле како да се во Осиек.

Се радува што во Осиек има Македонци и што може да се дружи и да стекне пријатели, посебно меѓу младите.

На крајот му подарив неколку последни броеви на “Македонски глас”, брошури и книги да се запознае со работата на Македонците во Хрватска.

По нашата средба си замина за Скопје, а во јануари се враќа во Осиек кога продолжува првенството во Хрватска за куглање.

Благоја Јовановски

ШТО ЗНАЧИ КРВТА ЗА ПАЦИЕНТИТЕ ВО “ФИЛИП ВТОРИ”

Затоа што
КРВТА
не е вода.

Статистиките покажуваат дека на секој трет човек во некој период од животот ќе му биде потребна крв. Затоа, доброволно дарувајте крв! НЕКОЈ, ТАМУ НЕКАДЕ, ќе ви биде бескрајно благодарен!

Во светот секои двајнекому некаде му треба крв. И покрај интензивните истражувања, современата медицина досега не најде адекватна замена за крвта, односно „вештачка крв“. Во ис-

„Филип Втори“, е крвта да го чека пациентот подготвена на полиците во фрижидерите, а не пациентот да ја чека крвта за да влезе во оперативната сала. Тоа не може да се постигне без луѓето со големо срце, крводарителите, со чии здруженија и клубови имаме одлична соработка, како и со Црвениот крст на Република Македонија.

За какви било подетални информации за одделот за трансфузиологија, најдобро е да го посетите дијаг-

„Крвта не е вода...“ - често употребувана народна поговорка, но ретко кој е свесен за нејзиното вистинско значење. За жал, за таа апсолутна вистина стануваме свесни во моменти кога самите сме пациенти или, пак, сме дел од семејството на пациент кому итно му треба крв. Крвта и крвните компоненти се дел од секојдневната терапија на пациентите во „Филип Втори“. Генералната политика на болницата е да ги решава најсложените медицински проблем на пациентите, па оттаму и потребите од крв и крвни компоненти се многу големи (годишно пациентите примаат приближно 3000 единици еритроцитни концентрати). Според светските медицински препораки, пред да се отпочне со операција на срце или крвни садови, за секој пациент мора да бидат подготвени минимум четири единици на крв кои пациентот може веднаш да ги прими доколку се јави потреба во текот или по завршувањето на операцијата. Посебно драматични се состојбите на руптурирани (прснати) проширувања или аневризми на најголемиот крвен сад, аортата. Во тие случаи, поради нагло искрварување, пациентите доаѓаат во многу тешка клиничка состојба, т.н хеморагичен шок и може да примат 15, 20 или повеќе единици крв.

се очекуваат поголеми крвозагуби, користиме специјални апарати кои се наречени cell saver кои ја собираат загубената крв на пациентот, ја преработуваат и таа повторно му се враќа на самиот пациент после операцијата. Овие апарати се особено значајни за пациентите кои од религиозни причини не сакаат да примаат крв или крвни компоненти. Со цел да се намалат ризиците асоцирани со трансфузијата на крв, во „Филип Втори“ постои програма за автологно донирање на крв. Целта на ова програма е пациентот, ако дозволува неговата здравствена состојба, да донира крв самиот за себе во неколку наврати пред операцијата, а потоа, во текот на операцијата или непосредно после неа, да ја прими истата крв.

Не случајно народот вели: „Фрли си пред себе за да си најдеш зад себе...“

чекување на тој момент кој секако ќе биде револуционерно откритие, останува единствено хуманоста на крводарителот кој несебично дарува дел од себе - сопствената крв на непознат човек. Правилна политика на секоја здравствена институција, а тоа е главна определба и на одделението за трансфузиологија во

ностичкиот центар или да закажете преглед на телефонот: 02/3091-484

За дополнителни информации може да ја посетите веб страницата www.cardiosurgery.com.mk

Крвта е продукт од хумано потекло со ограничени ресурси. Од друга страна, трансфузијата на крвни компоненти која, всушност, претставува трансплантација на туѓо ткиво, е асоцирана со низа несакани ефекти кои можат сериозно да го нарушат здравјето на пациентот. Во „Филип Втори“ работиме според протоколот за рационална употреба на крв и крвни компоненти кој е во согласност со светските стандарди и медицина базирана на докази. Според овој протокол, крв односно соодветна крвна компонента, се ординира само таму каде што навистина треба и само толку единици колку што навистина се потребни за да се подобри здравјето на пациентот. Со цел да се рационализира употребата на крв во текот на големите операции каде што

Special Selection

TIKVEŠ

VINARIJA

Uživajte u vinu umjereno
www.tikves.com.mk